

ДОРОЖНЯ КАРТА
інструментарії оцінювання
для 5–8 (НУШ)
закладів загальної середньої освіти

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

Зміст навчання української мови в Новій українській школі базується на компетентнісному, особистісно зорієнтованому й діяльнісному підходах до освітнього процесу, важливими складниками яких є спрямованість не тільки на засвоєння учнями різноманітних знань і вмінь, а й на підготовку до життя, на навчання розв'язувати проблеми, що виникають на їхньому шляху, оволодіння такими якостями, які сприятимуть учням / ученицям успішно здійснювати свою діяльність у різних ситуаціях. Технологізація цього процесу передбачає спеціальне конструювання навчального дидактичного матеріалу, системи уроків, методичних рекомендацій до проведення їх тощо.

Модельні навчальні програми з української мови та літератури, зарубіжної літератури для 5-8 класів створено згідно з Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим у 2020 році, та з метою наскрізного впровадження механізму реалізації завдань компетентнісного підходу в навчанні української мови в контексті положень «Нової української школи».

У зв'язку з цим розроблено новий формат пояснювальної записки до модельних навчальних програм, де визначено ієрархію цілей навчання, зазначено мету базової середньої освіти, уточнено предметну мету. Відповідно до поставлених цілей навчання української мови та літератури, зарубіжної літератури й стратегій модернізації освіти в Україні конкретизовано завдання навчальних предметів.

З огляду на сказане вище Дорожня карта вчителя / учительки мовно-літературної галузі: інструментарії оцінювання охоплює нормативно-правову базу, а саме:

1. Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 «Про освіту».

(Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017).

Відповідно до статті 1 розділу I Закону України «Про освіту» визначено основні терміни та їх визначення, зокрема:

«22) *результати навчання* – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів».

2. Закон України №463-IX від 16.01.2020 «Про повну загальну середню освіту».

Стаття 10 розділу III про організацію освітнього процесу:

«1. Освітній процес у закладах освіти організовується відповідно до Закону України "Про освіту", цього Закону, інших актів законодавства, освітньої програми (освітніх програм) закладу освіти та спрямовується на виявлення та розвиток здібностей та обдарувань особистості, її індивідуальних здібностей, *досягнення результатів навчання*, прогресу в розвитку, зокрема формування і застосування відповідних компетентностей, визначених державними стандартами».

3. Концепція «Нова українська школа».

У рамках запровадження компетентнісного підходу створено нову систему вимірювання й оцінювання *результатів навчання*¹, тому й відбуватимуться зміни щодо змісту зовнішнього незалежного оцінювання.

Канва розвитку учня: уміння читати, уміння висловлювати думку, критичне мислення, логічний захист позиції, ініціативність, творчість, проблеми, ризики й розв'язання, емоційний інтелект, робота в команді, творчість.

4. Державний стандарт базової середньої освіти.

(Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898).

¹ Наказ МОН України №1093 від 02.08.2024 р. «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»

Документ містить опис компетентнісного потенціалу та вимоги до обов'язкового навчання учнів у дев'яти освітніх галузях, першою з яких є **мовно-літературна**.

Для кожної галузі Державний стандарт окреслює *мету і групи загальних результатів*, які уточнюються через обов'язкові результати для кожного з циклів.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів складаються з таких компонентів:

- групи результатів навчання учнів, що охоплюють споріднені загальні результати;
- спільні для всіх рівнів загальної середньої освіти загальні результати навчання учнів, через які реалізується компетентнісний потенціал галузі;
- конкретні результати навчання учнів, що визначають їх навчальний прогрес за освітніми циклами;
- орієнтири для оцінювання, на основі яких визначається рівень досягнення учнями результатів навчання на завершення відповідного циклу.

Метою мовно-літературної освітньої галузі є розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та художні тексти, зокрема класичної та сучасної художньої літератури (української та

зарубіжних), здатні спілкуватися мовами корінних народів і національних меншин, іноземними мовами для духовного, культурного й національного самовираження та міжкультурного діалогу, для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень.

У додатках 1, 2 Державного стандарту визначено:

1) компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі та базові знання, що передбачає формування вмінь і системи ставлень засобами знань про інформацію, комунікацію, текст і мовні засоби (додаток 1);

2) вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів із мовно-літературної освітньої галузі (українська мова, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою) для класів (груп) з українською мовою навчання) (додаток 2).

Обов'язкові результати навчання в Державному стандарті згруповано так:

№	Результати навчання	Уміння
1	Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях:	- сприймає усну інформацію; - перетворює інформацію з почутого повідомлення (художнього тексту, медіатексту тощо) в різні форми повідомлень; - виокремлює усну інформацію; - аналізує та інтерпретує усну інформацію; - оцінює усну інформацію...
2	Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах (художніх текстах, медіатекстах тощо) та використання інформації для збагачення власного досвіду.	- сприймає текст; - аналізує та інтерпретує текст; - збагачує естетичний та емоційно-чуттєвий досвід; - оцінює текст; - обирає текст для читання; - перетворює текстову інформацію; - читає творчо...
3	Висловлення думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими в цифровому просторі, дотримання норм літературної мови.	- створює письмові висловлення; - взаємодіє письмово в режимі реального часу (в цифровому середовищі); - редагує письмові тексти; - висловлює і захищає власні погляди, ідеї, переконання; - використовує вербальні та невербальні засоби під час представлення своїх думок; - регулює власний емоційний стан;
4	Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними й літературними явищами, аналіз їх	- досліджує мовні явища; - використовує знання з мови у мовленнєвій творчості.

У документі чітко окреслено *ключові компетентності*, якими мають оволодіти учні/учениці після закінчення кожного з двох циклів – адаптаційного (5–6 класи) і базового предметного навчання (7–9 класи), та *наскрізні вміння*: читати з розумінням, висловлювати власну думку усно і

письмово, критично та системно мислити, діяти творчо, виявляти ініціативність, здатність логічно обґрунтувати позицію, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми.

5-6. Модельна навчальна програма → навчальна програма.

Статтею 1 Закону України «Про повну загальну середню освіту» означено тлумачення основних термінів, зокрема:

«7) Модельна навчальна програма – документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмету / інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством;

8) Навчальна програма – документ, що визначає послідовність досягнення результатів навчання учнів з навчального предмета (інтегрованого курсу), опис його змісту та видів навчальної діяльності учнів *із зазначенням орієнтовної кількості годин*, необхідних на їх провадження, та затверджується педагогічною радою закладу освіти».

Ключова відмінність між модельною і навчальною програмами в тому, що модельна програма не вказує кількість годин, порядок вивчення тем й інструментарій для вчителя відповідно до рівня навчання, а скеровує роботу вчителя на формування предметних, метапредметних та особистісних результатів.

Навчальна програма повинна містити:

1) опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та / або відповідною модельною програмою;

2) розподіл навчальних годин на вивчення кожного тематичного блоку з урахуванням очікуваних результатів навчання, визначених навчальною програмою;

3) опис видів навчальної діяльності.

Розробляючи навчальну програму, **педагоги можуть вносити зміни** у пропонуваній модельною навчальною програмою зміст навчального предмету / інтегрованого курсу, відповідно до підготовленості класу, регіональних особливостей, робочого навчального плану школи, необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, у яких відбувається освітній процес, зокрема: *доповнювати зміст програми, включаючи регіональний компонент; розширювати/поглиблювати або уцілювати зміст окремих елементів (розділів, тем, модулів тощо) програми, зважаючи на потреби учнів, матеріально-технічне забезпечення закладу освіти, запити батьків, громади тощо; доповнювати тематику практичних/творчих робіт; вилучати окремі питання з метою уникнення надмірної деталізації змісту навчального матеріалу. Загальний обсяг таких змін може досягати 20%.* Також учитель / учителька може змінювати послідовність вивчення тем, не порушуючи логічної послідовності досягнення результатів навчання.

Навчальна програма структурується за зразком модельних програм, затверджується педагогічною радою закладу освіти.

Учитель / учителька складає календарне планування відповідно до навчальної програми. Календарно-тематичне планування здійснюється педагогом у довільній формі й може бути об'єднано з навчальною програмою в один документ (Додаток до листа МОН України від 19.08.2022 р. № 1/9530-22).

7. Оцінювання результатів навчання.

Відповідно до статті 17 розділу III Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо освітнього процесу врегульовано *оцінювання результатів навчання*:

«1. Кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброчесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

2. Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є *формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання*, державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання.

3. Формувальне, поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів на предмет їх відповідності вимогам навчальної програми, вибір форм, змісту та способу оцінювання здійснюють педагогічні працівники закладу освіти.

Підсумкове оцінювання результатів навчання учнів за сімейною (домашньою) формою здійснюється не менше двох разів на рік.

4. За вибором закладу освіти оцінювання може здійснюватися за власною шкалою оцінювання результатів навчання учнів або за системою оцінювання, визначеною законодавством. У разі запровадження закладом освіти власної шкали оцінювання результатів навчання учнів ним мають бути визначені правила переведення до системи оцінювання, визначеної законодавством.

Річне оцінювання та державна підсумкова атестація здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку в разі переведення його на наступний рік навчання».

5. Критерії оцінювання учнів / учениць 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджені наказом МОН України №1093 від 02.08.2024 р.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Групи результатів навчання для мовно-літературної галузі

Оцінювання навчальних досягнень учнівства здійснюють відповідно до державних стандартів освіти. Для цього в Державному стандарті базової середньої освіти визначено вимоги до обов'язкових результатів навчання у кожній освітній галузі.

Завдання для оцінювання добирають так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнень учнями обов'язкових результатів навчання певної **групи результатів (далі – ГР)** мовно-літературної освітньої галузі, а саме:

- взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях (**ГР 1**);
- сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду (**ГР 2**);
- висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови (**ГР 3**);
- дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу (**ГР 4**)².

Частотність та процедура проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

² Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 н.р. № 1.1/15776-24 від 30.08.2024

<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66d/ffe/c4c/66dffec4c92d2958213439.pdf>

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 5 – 8 КЛАСИ

У 2025/2026 навчальному році вивчення української літератури здійснюватиметься:

у 5–6,7-8 класах за такими модельними навчальними програмами

- «Українська література. 5-6 класи» (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б. та ін.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795
- «Українська література. 5-6 класи» (автори: Архипова В.П., Січкарь С.І., Шило С.Б.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795
- «Українська література. 5-6 класи» (автори Чумарна М. І., Пастушенко Н. М.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795
- «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5-6 класи» (автори Яценко Т.О., Тригуб І.А.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795;
- «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5-6 класи» (автори Старагіна І.П. та ін.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 29.09. 2021 № 1031;
- «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883
- «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт Заболотний О. В., Слоньовська О. В., Ярмольська І. В.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 01 грудня 2023 року № 1466
- «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пастушенко Н. М., Чумарна М. І.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 27 грудня 2023 року № 1575
- «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ніколенко О.М., Мацевко-Бекерська Л.В., Качак Т.Б., Богосвятська А.-М.І., Рудніцька Н.П., Туряниця В.Г.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883
- «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А., Молодик К. Ю.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883
- «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Старагіна І. П., Новосьолова В. І., Терещенко В. М., Романенко Ю. О., Блажко М. Б., Ткач П. Б., Панченков А. О.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 16.08. 2023 № 1001

Програми розміщені на офіційному вебсайті МОН за покликанням:
<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

У процесі роботи з текстами художніх творів рекомендовано залучати твори інших видів мистецтва – живопису, музики, скульптури, кіно тощо, якщо вони мають ідейно-тематичну спорідненість із виучуваними творами літератури або ж є їх інтерпретацією в інших видах мистецтва. Міжмистецька взаємодія сприятиме цілісному осмисленню учнями художніх творів. Важливо, щоб звернення до творів інших видів мистецтва було вмотивованим і методично доцільним.

Біографічні відомості про письменників рекомендовано обмежити стислими довідками про основні факти життя і творчості, що можуть зацікавити учнівство. Залучення біографічного

контексту повинне сприяти розкриттю змісту художнього твору як самодостатнього художнього явища.

Художні твори для текстуального розгляду, що запропоновані як вибіркові (зазначено в програмі), вивчають за вибором учителя / вчительки (із урахуванням пізнавальних запитів учнівства).

Твори для позакласного читання подано до кожного тематичного розділу модельної навчальної програми. Учитель / учителька має можливість формувати в учнівства коло читання впродовж усього навчального року та, орієнтуючись на читацькі та пізнавальні інтереси своїх вихованців, **проводити такі уроки в межах певного тематичного розділу**.

Вивчення текстів напам'ять не є обов'язковою формою. Учитель самостійно обирає твори для вивчення напам'ять відповідно до модельної програми, оцінки виставляє в журнал у колонку з відповідною датою проведення уроку.

Фіксація оцінювання за групами результатів навчання з української літератури в класному журналі в 5-8 класах НУШ

Поточні оцінки за групами результатів виставляють у колонці з датою відповідного уроку, унизу колонки зазначають групу результатів (**ПОГР1 / ПОГР2 / ПОГР3 / ПОГР4**). Якщо вчитель/-ка вирішує оцінити на уроці декілька груп результатів окремими поточними оцінками, то оцінку за кожен групу результатів необхідно фіксувати в окремій колонці в журналі, зазначаючи групу внизу сторінки журналу.

Оцінки за підсумкові роботи також виставляють у колонці з датою уроку і відповідною позначкою внизу сторінки та за потреби в розділі «Зміст уроку» (**ПРГР1 / ПРГР2 / ПРГР3 / ПРГР4**).

Якщо учень/ учениця були відсутні на уроці, коли вчитель/-ка здійснювали підсумкове оцінювання, у відповідній клітинці роблять запис «н».

Якщо підсумкова робота була комплексною, то під однією датою записують оцінки за цю роботу за кожною групою результатів³.

Ведення зошитів оцінюють від 1 до 12 балів щомісяця протягом семестру. Під час перевірки зошитів ураховують наявність різних видів робіт, грамотність, охайність, уміння правильно оформити роботу. У разі відсутності учня на уроках протягом місяця рекомендуємо в стовпці за ведення зошита зазначати «н/о» (немає оцінки). Під час підсумкового оцінювання результати перевірки робочих зошитів не враховують.

Використовуємо такі маркування:

ПО — поточне оцінювання;

ПР — підсумкова робота;

ГР 1 — усно взаємодіє (УВ);

ГР 2 — працює з текстом (ПТ);

ГР 3 — письмово взаємодіє (ПВ);

ГР 4 — досліджує мовлення (ДМ).

Орієнтовні варіанти заповнення журнальної сторінки

Варіант 1: комплексна підсумкова робота (КПР) у кінці семестру за всіма ГР

№	Число / місяць	Прізвище та ім'я учня \ учениці	03 / / 09	10 / / 09	17 / / 09	24 / / 09	З о ш и т	01 / / 10	08 / / 10	29 / / 10	З о ш и т	05 / / 11	26 / / 11	З о ш и т	03 / / 12	10 / / 12	17 / / 12	23 / / 12	З о ш и т	І с е м е с т р	
1.	.. Богдан		9	9	9	4	10	9	6	10	9	4	9	10	10	9	8	10	9	10	10

³ Про окремі питання оцінювання результатів навчання. Лист МОН № 1/4895-25 від 14.03.25 року. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/94270/

2.	..Вікторія	8	6	9	7	10	10	8	7	9	8	9	8	7	8	9	10	8	7	8	9	8
3.	..Діана	5	4	11	6	6	10	5	5	11	5	7	6	5	5	7	10	5	5	6	7	6
		ПО ГР 1	ПО ГР 2		ПО ГР 3		ПО ГР 4		ПО ГР 1	ПО ГР 2		ПО ГР 3	ПО ГР 4	ПР ГР 1	ПР ГР 2	ПР ГР 3	ПР ГР 4		ГР 1	ГР 2	ГР 3	ГР 4

Планування поточного та підсумкового оцінювання (варіант 1) ⁴

	1 семестр		2 семестр	
	Поточне оцінювання ПО	Комплексна підсумкова робота КПР	Поточне оцінювання ПО	Комплексна підсумкова робота КПР
ГР 1 Усно взаємодіє <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1
ГР 2 Працює з текстом <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1
ГР 3 Письмово взаємодіє <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1
ГР 4 Досліджує мовлення <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1

Форми роботи та види завдань (інструменти оцінювання), які будуть найбільш дієвими для поточного та підсумкового оцінювання результатів кожної групи **вчитель/-ка визначає самостійно**

Варіант 2: кілька підсумкових робіт (ПР) за окремими групами

№	Число / місяць	Прізвище та ім'я учня \ учениці	03 / 09	10 / 09	17 / 09	24 / 09	З о ш и т	01 / 10	08 / 10	15 / 10	22 / 10	29 / 10	З о ш и т	05 / 11	12 / 11	19 / 11	З о ш и т	03 / 12	10 / 12	23 / 12	З о ш и т						І с е м е с т р	
1.	.. Богдан		9			10	10		10	9			6	10	9	9	10	4	10	9	10	10	6	10	9	10	10	10
2.	..Вікторія		8			9	9		8	8			10	8	8	9	9	9	8	9	8	9	10	8	9	8	9	9
3.	..Діана		5			7	11		5	6			10	6	6	6	7	11	6	7	6	7	10	6	7	6	7	7
			ПО ГР 1			ПО ГР 2			ПО ГР 3	ПО ГР 4				ПО ГР 1	ПО ГР 2	ПО ГР 3	ПО ГР 4		ПР ГР 1	ПР ГР 2	ПР ГР 3	ПР ГР 4		ГР 1	ГР 2	ГР 3	ГР 4	

Планування поточного та підсумкового оцінювання (варіант 2)

	1 семестр		2 семестр	
	Поточне оцінювання ПО	Підсумкова робота ПР	Поточне оцінювання ПО	Підсумкова робота ПР
ГР 1 Усно взаємодіє <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1

⁴ Рекомендовано для малогодинних предметів чи курсів не менше ніж дві поточні оцінки за кожною групою результатів на семестр та мінімально одна підсумкова робота за кожною групою результатів протягом / наприкінці семестру або одна комплексна підсумкова робота за всіма групами результатів наприкінці семестру. Для тих курсів, що мають понад три години тижневого навантаження, це число можна збільшити. Утім варто пам'ятати, що важлива насамперед питома вага кожної такої оцінки, а не їх кількість (Про окремі питання оцінювання результатів навчання. – Лист МОН № 1/4895-25 від 14.03.2025 р. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/94270/)

ГР 2 Працює з текстом Форми роботи та види завдань на розсуд учителя	2	1	2	1
ГР 3 Письмово взаємодіє Форми роботи та види завдань на розсуд учителя	2	1	2	1
ГР 4 Досліджує мовлення Форми роботи та види завдань на розсуд учителя	2	1	2	1

Форми роботи та види завдань (інструменти оцінювання), які будуть найбільш дієвими для поточного та підсумкового оцінювання результатів кожної групи **вчитель/-ка визначає самостійно**

Зразок розподілу навчальних завдань з української літератури на 8 клас за О. Авраменком⁵

	І семестр								ІІ семестр							
	ГР 1 (УВ)		ГР 2 (ПВ)		ГР 3 (ПВ)		ГР 4 (ДМ)		ГР 1 (УВ)		ГР 2 (ПВ)		ГР 3 (ПВ)		ГР 4 (ДМ)	
Види завдань	ПО	ПР	ПО	ПР	ПО	ПР	ПО	ПР	ПО	ПР	ПО	ПР	ПО	ПР	ПО	ПР
Діалог (інтерв'ю літературним персонажем)	1								1							
Усний твір	1															
Усний переказ									1							
Аудіювання		1								1						
Читання мовчки			1	1							1	1				
Читання вголос			1								1					
Письмова творча робота					1	1										
Паспорт твору													1			
Твір					1											
Переказ														1		
Есе													1			
Діагностувальна робота з теми							2	1							2	1

Акцентуємо увагу, що **вчитель / учителька, користуючись академічною свободою**, зважаючи на виробничу необхідність, з урахуванням кількості годин, відведених на вивчення предмета / інтегрованого курсу, дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом, етапу досягнення очікуваного результату навчання може **на власний розсуд** добирати форми роботи та види завдань (інструменти оцінювання), які будуть найбільш дієвими для поточного та підсумкового оцінювання результатів кожної групи. **А також варто пам'ятати, що важлива насамперед питома вага кожної такої оцінки, а не їх кількість.**

Комплексна підсумкова робота (КПР)

Комплексна підсумкова робота (КПР) проводиться за вивченою темою / розділом.

Зміст завдань КПР має охоплювати всі групи результатів навчання, визначених у Критеріях оцінювання (додаток 2 наказу МОН України №1093 від 02.08.2024 р.):

1) сприймання й використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;

⁵ Сайт О.Авраменка <https://avramenko.com.ua/kt-plan-5-8-mova-lit/>

- 2) сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду;
- 3) висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмову взаємодію з іншими особами, взаємодію з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови;
- 4) дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними явищами, проведення їх аналізу.

Завдання мають базуватися на компетентнісному підході (знання + уміння + цінності + ставлення) і можуть бути диференційовані з урахуванням таксономії освітніх цілей за когнітивними рівнями діяльності (завдання початкового рівня передбачають уміння розпізнавати, пригадувати, відтворювати окремі елементи змісту навчання; завдання середнього рівня — розуміння та застосування елементів змісту навчання; достатнього — уміння аналізувати навчальну інформацію (класифікувати, порівнювати, узагальнювати, інтегрувати, уточнювати, упорядковувати); високого — уміння оцінювати (навчальну інформацію та власну навчальну діяльність), рефлексувати, перекодовувати інформацію (з текстової у схематичну, графічну та навпаки), створювати, продукувати). Кожний наступний рівень (від початкового до високого) повинен охоплювати показники результатів навчання попереднього рівня та містити нові показники результатів навчання.

Перед виконанням КПР учитель / учителька ознайомлює учнів / учениць із критеріями та засобами оцінювання, за якими буде встановлюватися рівень досягнення ними результатів навчання на кінець вивченої теми / розділу.

Перевірка КПР здійснюється фронтально в письмовій формі із застосуванням тестів та творчих завдань, які охоплюють усі групи результатів навчання, визначених у Критеріях оцінювання (додаток 2 наказу МОН України №1093 від 02.08.2024 р.).

Оцінювання результатів КПР: тестові завдання — 6 балів, творче завдання — 6 балів. Отже, за зазначену вище роботу учень / учениця може отримати від 1 бала до 12 балів. Якщо учень / учениця з певних причин не виконав/ла роботу, він / вона може пройти відповідну перевірку додатково задля того, щоб отримати відповідний бал.

Зазначимо, що **учитель / учителька, користуючись академічною свободою**, зважаючи на виробничу необхідність, з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом, етапу досягнення очікуваного результату навчання може на власний розсуд змінювати або добирати різні види діяльності для КПР.

Після перевірки робіт учитель / учителька надає учням / ученицям зворотний зв'язок щодо їхніх результатів КПР, який має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним; важливо не протиставляти учнів / учениць одне одному; доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень; помилки в КПР варто обговорити з учнями / ученицями індивідуально; зворотний зв'язок можна надавати в письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності, інших умов. За результатами КПР учитель / учителька коригує освітній процес.

Орієнтовні зразки завдань для підсумкових робіт з української мови за групами результатів

Усна взаємодія (УВ (ГР 1))

Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях

Тема «Милозвучність української мови. Правила милозвучності» (5 клас)

I. Устав потрібний прийменник у словосполучення (4 бали).

1. Відпочиває (у,в) твоїх батьків
2. Книга (у,в) шухляді
3. Гостює (у,в) своєї мами
4. Оцінка (у,в) журналі
5. Одягнений (у,в) світле
6. Вишня (у,в) саду
7. Викиди (у,в) атмосферу
8. Працював (у,в) полі

II. Відредагуй речення (2 бали).

1. Хатні справи треба робити удень.
2. В своєму будинку мені дуже затишно.

3. У океані плавають акули.

4. Учні і учениці нашого класу дуже здібні.

III. Згрупуй слова у дві колонки: перша – де у/в не змінює значення слова, друга колонка – у/в змінює значення слова **(2 бали)**.

Взаємини, упасти, усміхнутися, Угорщина, вчитель, вправа.

IV. Склади діалог з другом/подругою на тему «Що робить мене щасливим», дотримуючись правил милозвучності **(4 бали)**.

Усього 12 балів

Тема «Повторення. Іменні частини мови» (аудіювання 7 клас)

Аудіювання тексту “Найсильніший українець”

1. Прослухати текст

2. Виконай тестові завдання

У завданнях 1-8 по чотири варіанти відповідей, з яких лише один правильний (по 1 бал)

1. Іван Піддубний народився

А на Полтавщині у селі Красенівка

Б на Вінниччині у селі Красенівка

В на Закарпатті у селі Білки

Г на Волині у місті Луцьку

2. Іван був у сім'ї

А первістком

Б мізинчиком

В середульшим

Г другою дитиною

3. Представники роду Піддубних брали участь

А у походах проти кримських татар турків та польської шляхти

Б у походах проти польської шляхти

В у виступі гетьмана Мазепи проти Московії

Г у походах проти кримських татар турків та польської шляхти, у виступі гетьмана Мазепи проти Московії

4. Єдине багатство, що дісталось у спадок Іванові, - це

А гроші

Б батьківська хата

В сімейна реліквія

Г здоров'я

5. Дещина часу – це

А багато часу

Б незначна кількість часу

В місяць часу

Г доба часу

6. Скільки поразок на борцівському килимі мав Піддубний

А жодної

Б одну

В дві

Г десять

7. Від чого відмовився Іван Піддубний у 1927 році

А від звання найкрасивіша людина світу

Б від винагороди в пів мільйона доларів

В від громадянства США

Г від повернення в Україну

8. За що Івана кинули на рік до в'язниці, де катували

А за те, що виправив у паспорті графу «національність»

Б за відмову їхати в Німеччину

В за те, що його батько був куркулем

Г за те, що був проти зросійщення Кубані

9. Назви кілька прізвищ відомих тобі сучасних атлетів України та світу (2 бали)

10. Пригадай, яку пораду дав батько Іванові. Запиши кілька порад для однокласника/однокласниці, які допоможуть їм стати відомою людиною, кумиром (2 бали)

Усього 12 балів

Працює з текстом (ПТ (ГР 2))

Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду

Тема «Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні» (5 клас)

I. Визнач вид кожного речення. Підкресли головні члени (3 бали).

1. Учїтесь, читайте, і чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь.

2. Як любо йти коханою землею і рідний вітер пити без кінця.

3. Як світ новий з старого збудувати?

II. Перебудуй розповідні речення в питальні та спонукальні. Поясни інтонаційні особливості цих речень (4 бали).

Не можна чіпати пташенят у гніздечку. Якщо дратувати собаку, можна наразитися на небезпеку. Друзі готуються до подорожі.

III. Поділи текст на речення. Постав розділові знаки. Запиши до тексту кінцівку (5 балів).

У лісі жив їжачок знайшов він собі кімнату у дуплі старої липи як же там тепло і сухо ось настала осінь падає жовте листя з дерев невже незабаром знову зима настане почав готуватися їжачок до зими

Усього 12 балів

Тема «Дієслово» (7 клас)

I. Прочитай текст, випиши з нього дієслова з часткою НЕ, розкриваючи дужки. Поясни правопис виділених слів (1 бал).

Як навчитися (не)губити речей

1. Іноді дехто з вас помічав, як (не)може знайти якусь важливу річ. 2. Особливо складно щось відшукати, коли у вас (не)вистачає на це часу. 3. Цілко зрозуміло, що повторити таку ситуацію нікому (не)захочеться, тому всі шукають шляхи, як нічого і ніколи (не)втрачати. 4. Є безліч прийомів запам'ятовування, однак (не)спішіть завантажувати себе ними, тому що деякі (не)дають жодного практичного результату або ж просто вам (не)підходять. 5. Можна спрямувати сили на тренування звичок, наприклад, завжди класти певні дрібнички на одне й те саме місце й (не)сплутувати ці місця між собою. 6. Або побудуйте звичний ранковий маршрут по кімнатах, а коли щось (не)виявилось там, де очікували, то відновіть у пам'яті рух звичним шляхом.

Дай відповідь на запитання і виконай завдання.

II. Які поради ти можеш додати до згаданих у тексті? Запиши їх використовуючи дієслова з часткою НЕ (2 бали).

III. Склади план тексту (2 бали).

IV. Запропонуй, як можна поділити поданий текст на абзаци (1,5 бала).

V. Знайди в тексті дієслова за поданим лексичним значенням (1,5 бала):

- скеровувати в певному напрямку;
- розраховувати на щось;
- намагатися якнайшвидше зробити щось.

VI. На основі прочитаного тексту створи конспект, використовуючи графічні елементи: схеми, знаки тощо (2 бали).

VII. За допомогою додаткових джерел знайди інформацію про методи запам'ятовування, яка могла б доповнити цей текст (2 бали).

Усього 12 балів

Письмово взаємодіє (ПВ (ГР 3))

Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови

Тема «Речення з однорідними членами (без сполучників і зі сполучниками а, але, і)» (5 клас)

I. Доповни подане визначення: «Однорідні члени речення виконують у реченні....., а також з'єднані..... або.....» (2 бали)

II. Підкресли однорідні члени речення. Укажи, за допомогою якого зв'язку їх поєднано (3 бали).

1. Дуб, клен, горобина, ясен – листяні породи дерев.
2. Здавна слов'яни вживали жито і пшеницю, просо і гречку.
3. Навесні заготовляли і березовий, і кленовий соки.

III. У якому варіанті при узагальнювальному слові ставиш двокрапку? (Розділові знаки не розставлені) (3 бали)

1. Зима це період зимових свят, подарунків та канікул.
2. Дерева куці птахи все завмерло навколо.
3. Я зробив усі завдання розв'язав задачі, написав вправу.

Перероби речення так, щоб при узагальнювальному слові стояло тире. Запиши його.

IV. Склади і запиши власне висловлення на одну із запропонованих тем із використанням однорідних членів речення і узагальнювальних слів (4 бали).

1. «Чим я люблю займатися у вільний час»
2. «Чому я люблю літо»
3. «Моя допомога по господарству»

Усього 12 балів

Тема «Дієприкметник» (7 клас)

Переглянь та проаналізуй інформацію з відео «Видатні УКРАЇНЦІ, котрі змінили світ!». Вибери за покликанням повідомлення про ту людину, яка найбільше зацікавила і припала до вподоби. Знайди про неї додаткову інформацію в мережі Інтернет. **Напиши есе-повідомлення** про її долю,

використовуючи дієприкметники та прикметники, наприклад *нездійснений та нездійснений, неказаний та неказаний тощо*.

Покликання на відео <https://www.youtube.com/watch?v=j5iXDSypJow>

1. Володимир Хавкін <https://www.youtube.com/watch?v=j5iXDSypJow&t=28s>
2. Микола Амосов <https://www.youtube.com/watch?v=j5iXDSypJow&t=87s>
3. Юрій Кондратюк <https://www.youtube.com/watch?v=j5iXDSypJow&t=204s>
4. Сергій Корольов <https://www.youtube.com/watch?v=j5iXDSypJow&t=251s>
5. Соломія Крушельницька <https://www.youtube.com/watch?v=j5iXDSypJow&t=323s>
6. Петро Прокопович <https://www.youtube.com/watch?v=j5iXDSypJow&t=383s>
7. Микола Леонтович <https://www.youtube.com/watch?v=j5iXDSypJow&t=442s>

Усього 12 балів

Досліджує мовлення (ДМ (ГР 4))

Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу

Тема «Лексична помилка» (5 клас)

I. Продовж речення (3 бали)

1. Лексичними називають помилки...
2. Лексичні помилки позначають ...
3. Аби запобігти лексичним помилкам, потрібно...

II. Вибери із дужок потрібне слово. Склади речення зі словами адрес-адреса. (3 бали)

1. (Відкрити, відчинити) вікно.
2. (Відкрити, розгорнути) підручник.
3. (Виключити, вимкнути) світло.
4. (Перевернути, перегорнути) сторінку.
5. (Піднести, підняти) руку.
6. Зазначити (адрес, адресу).

III. Відредагуй текст (3 бали)

Я рахую, що нам потрібно слідити за своїм власним мовленням. Якщо людина багато читає, то її лексичний запас зростає. Давайте користуватися лексичними словниками.

IV. Склади пам'ятку для однокласників «Говори правильно!» (3 бали)

Усього 12 балів

Тема «Дієслово. Неозначена та особова форми дієслова» (7 клас)

Виконай тестові завдання

У завданнях 1-8 по чотири варіанти відповідей, з яких лише один правильний (по 1 бал)

1. Визнач речення, у якому немає дієслова.
- А Створення паперу – заслуга стародавнього винахідника.

10. Утвори всі можливі форми майбутнього часу від дієслова жити (2 бали)

Усього 12 балів

Комплексна підсумкова робота (КПР)

I. Усно взаємодіє (УВ (ГР1))

Прочитай тексти і склади розповідь про Олексу Довбуша

Текст 1

Неймовірні враження від професійної акторської гри. Краєвид, костюми акторів, діалект — усе це неабияк доповнює незабутній сюжет кінострічки! Після перегляду почерпни багато патріотичної інформації та переконайся в унікальності українського духу! Також довідайся про давні українські традиції і звичаї карпатських жителів. Кінофільм «Довбуш» укотре зумів переконати нас, що український народ незламний та нездоланний, отже, перемога в російській загарбницькій війні буде за нами! (М. Гавадзин).

Текст 2 «Довбуш» — український історичний фільм режисера Олеся Саніна, в основі сюжету якого — життя найвідомішого з опришківських ватажків у Карпатах Олекси Довбуша. Невипадкова дата прем'єри - це 24 серпня 2023 року. Події фільму відбуваються в Карпатах на початку XVIII століття. Двоє братів, Олекса та Іван Довбуші, опиняються поза законом і стають опришками. У пошуках помсти панам брати стають ворогами один одному. Один захоче грошей, другий шукатиме справедливості. Гуцули починають повстання, яке очолює Олекса. Шляхта робить усе можливе, аби знищити Довбуша. (З Вікіпедії).

Текст 3

Олекса - людина неймовірної фізичної сили. Він прекрасно знав гори. Очевидно, мав лідерські здібності, адже навколо нього постійно гуртувалися десятки людей. Наприклад, у першій половині 1740-х років його дії набули такої сили, що **держателі** Дрогобича, Надвірної дбали про додатковий захист своїх маєтностей, аби не потрапити під напад опришків на чолі з Олексою. Він походив з бідної сім'ї. Народився в Печеніжині або в Яблунові сучасного Коломийського району. Стосунки братів Довбушів (їх дійсно було двоє) з батьками були різними. (М. Волощук).

Усього 12 балів

II. Працює з текстом (ПТ (ГР 2))

1. Добери заголовки до всіх трьох текстів.
2. Які географічні назви згадано в текстах?
3. Які історичні факти ти запам'ятав / запам'ятала?
4. Кого з людей згадано в текстах?
5. Запиши короткий план прочитаного.
6. Що з прочитаного було для тебе новим?

Усього 12 балів

III. Письмово взаємодіє (ПВ (ГР 3))

На основі інформації з текстів та обраних ілюстрацій **напиши текст-переконання** для однокласника/однокласниці, щоб переглянути фільм про Довбуша.

Усього 12 балів

IV. Досліджує мовлення (ДМ (ГР 4))

1. Випиши з текстів усі дієслова дійсного способу, розподіливши їх за формами часу (**3 бали**)
2. Випиши дієслова наказового способу, визнач їх особу та число. (**2 бали**)
3. Добери синоніми до слова «**держателі**» (текст №3) відповідно до контексту, запиши твірне слово до нього, указавши спосіб словотвору. (**2 бали**)

4. Розстав наголоси в дієсловах **була, було, були; несла, несло, несли; вела, вело, вели; привезла, привезло, привезли. (2 бали)**
5. Літеру и (і) треба писати в усіх словах рядка **(1 бал)**
 А перемож..ш, сипл..ш
 Б сад..ш, леж..ш
 В захища..ш, знос..ш
 Г пал..ш, упізна..ш
6. Установи відповідність між членом речення (А – Д) та виділеним словом (1–4). **(2 бали)**

Член речення

Виділене слово

1 підмет	А Брати Довбуші мали вибір грабувати або захищати.
2 присудок	Б Наказав їм батько ворога перемагати .
3 додаток	В З вовками жити – по-вовчому вити.
4 обставина	Г Держателі Дрогобича дбали не потрапити під напад опришків
Д Жити - Вітчизні служити .

Усього 12 балів

Використано матеріали підручників:

1. Українська мова : підруч. для 5 кл. закл. загальн. середн. освіти / Ніна Голуб, Олена Горошкіна. — Київ : Освіта, 2022. — 306 с.
2. Українська мова : підруч. для 7 кл. закл. загальн. середн. освіти / Ніна Голуб, Олена Горошкіна. — Київ : Грамота, 2024. — 272 с.
3. Українська мова: підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти / А. В. Онатій, Т. П. Ткачук. — Київ : Літера ЛТД, 2024. — 256 с.

9 – 11 КЛАСИ

У 2025/2026 навчальному році вивчення української мови у **9-11 класах** здійснюватиметься за такими програмами:

у **9 класах** — за навчальною програмою, затвердженою наказом МОН України від 07.06.2017 № 804 «Про оновлені навчальні програми для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів» зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698 (програма розміщена на офіційному вебсайті МОН за покликанням: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-6-9-klasiv>);

у **10–11 класах** — за навчальними програмами (рівень стандарту та профільний рівень), затвердженими наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407 «Про надання грифу МОН навчальним програмам для учнів 10–11 класів закладів загальної середньої освіти» зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698 (Програми розміщені на офіційному вебсайті МОН за покликанням: [Навчальні програми для 10-11 класів | Міністерство освіти і науки України](#)).

Оцінювання учнів 9-11-х класів у 2024/2025 н.р. здійснюється за критеріями оцінювання (Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти. Наказ МОНмолодьспорт №329 від 13.04.11 року https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/18438/) та орієнтовними вимогами оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти (Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти. Наказ МОН № 1222 від 21.08.13 року https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36975/)

Фронтальні види контрольних робіт з української мови у 9-11 класах

	9 кл		Рівень стандарту 10-11 кл		Профільний рівень 10-11 кл	
Усього годин	70					
Години з РМ	19					
семестри	I	II	I	II	I	II
Перевірка мовної теми	2	2	2	2	3	3
Письмо: переказ	1	1	-	1	-	1
твір	-	1	-	1	-	1
есе	1	-	1	-	1	-
Правопис: диктант	1	1	1	-	1	-
Перевірка зошитів	4	5	4	5	4	5

У таблицях зазначено мінімальну кількість фронтальних видів контрольних робіт, учитель на власний розсуд має право збільшувати цю кількість залежно від рівня підготовленості класу, здібностей конкретних учнів, умов роботи тощо.

Фронтально оцінюють диктант, письмовий переказ і письмовий твір (навчальні чи контрольні види робіт), мовні знання й уміння, запис яких здійснюють на сторінці класного журналу «Зміст уроку».

Індивідуальне оцінювання говоріння (діалог, усний переказ, усний твір) і читання рекомендуємо здійснювати в межах поточного оцінювання учнівства. Для цих видів діяльності не потрібно відводити окремих уроків, визначати окремий стовпець без дати на сторінці класного журналу «Облік навчальних досягнень».

Перевірку мовних знань і вмінь здійснюють за допомогою завдань, визначених учителем / учителькою залежно від змісту навчального матеріалу.

Оцінка за контрольний твір з української мови та переказ є середнім арифметичним за зміст і грамотність, яку виставляють у колонці з датою написання роботи (надпис у колонці «Твір», «Переказ» не робиться).

Акцентуємо увагу, що в разі відсутності учня / учениці на одному зі спарених уроків під час написання контрольного твору, переказу рекомендуємо давати йому / їй індивідуальне завдання, визначене вчителем / учителькою. Зазначене завдання виконується учнем / ученицею під час уроку.

Тематичну оцінку виставляють на підставі поточних оцінок з урахуванням контрольних робіт. **Семестрову** – на основі тематичного оцінювання.

Якщо дитина прохворіла частину семестру, пропустила, наприклад, одну тематичну, не має оцінки за якийсь вид мовленнєвої діяльності, то оцінку за семестр виводять на розсуд учителя / учительки залежно від динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці, важливості пропущеної теми чи теми, за яку учня / ученицю атестовано (тривалість вивчення, складність змісту, ступінь узагальнення матеріалу).

Відповідно до статті 54 Закону України «Про освіту» **педагогічні працівники мають право** на академічну свободу, включаючи свободу викладання, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі.

ОЦІНЮВАННЯ різних видів робіт на уроках української мови

Оцінювання мовних знань і вмінь

Оцінювання мовних знань і вмінь здійснюється тематично. Зміст контролю визначається згідно з функціональним підходом до шкільного мовного курсу.

1. Перевірці підлягають знання та вміння з мови, які необхідні передусім для правильного використання мовних одиниць.

Перевірка здійснюється фронтально в письмовій формі із застосуванням завдань тестового характеру.

Учням / ученицям пропонується:

- розпізнавати вивчені мовні явища;
- групувати, класифікувати;
- сполучати слова, доповнювати, трансформувати речення, добираючи належну форму слова, потрібну лексему, відповідні засоби зв'язку між частинами речення, між реченнями у групі пов'язаних між собою речень тощо;
- виявляти розуміння значення мовних одиниць та особливостей їх використання в мовленні.

2. Для контрольної перевірки використовуються завдання тестового характеру, складені на матеріалі слова, сполучення слів, речення, груп пов'язаних між собою речень. Учитель визначає, який із запропонованих нижче варіантів тестового контролю з його погляду доцільніший.

Варіант перший. Учням пропонується 12 тестових завдань з вибірковими відповідями.

Варіант другий. Рекомендується пропонувати учням/ученицям 6 завдань, складність яких збільшується від класу до класу. Два з них мають торкатися розпізнавання мовних одиниць, а чотири – їх побудови, реконструювання, редагування, використання. До кожного завдання учням/ученицям пропонується дібрати власні приклади.

3. Одиниця контролю: вибрані учнями/ ученицями правильні варіанти виконання завдань тестового характеру та самостійно дібрані приклади.

4. Оцінювання результатів контрольної роботи здійснюється так.

Варіант перший. За кожні правильно виконані 12 завдань учень/учениця отримує 1 бал.

Варіант другий. За правильне виконання запропонованих 6 завдань, учень / учениця отримує 1 бал, а також 1 бал за самостійний добір прикладів до кожного завдання.

Отже, за зазначену вище роботу учень / учениця може отримати від 1 бала до 12 балів. Якщо учень / учениця з певних причин не виконав/ла роботу, він / вона має пройти відповідну перевірку додатково задля того, щоб отримати відповідний бал.

еня оцінка знижується тільки на один бал. **Поточне оцінювання в процесі поурочного вивчення теми з української мови**

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо). Основною ланкою в системі контролю у закладах загальної середньої освіти є поточний контроль, що проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу.

Згідно з особливостями нових підходів оцінювання розширює свої функції:

- *навчальна* (забезпечувати зворотний зв'язок між учителем/учителькою і учнем/ученицею як передумови підтримання дієвості й ефективності процесу навчання);
- *діагностико-коригувальна* (визначати рівні навчальних досягнень учнів/ учениць; прогалини в них, причини труднощів у навчанні, шляхи усунення їх; виявляти рівні сформованості компетентностей учнів/ учениць, їхню готовність до засвоєння нових знань, опанування вмінь і навичок, а також здатність працювати самостійно);
- *стимулювальна* (стимулювати в учня/ учениці бажання покращувати власні освітні результати, відповідати за них);
- *сприяльна* (допомагати вчитися, усвідомлювати важливість і необхідність інформації, виявити прогалини в знаннях і вміннях);
- *динамічна* (фіксувати динаміку знаннєвого, поведінкового, ціннісного й особистісного складників формування особистості учня порівняно з попередніми досягненнями чи невдачами);
- *мотивувальна* (мотивувати в учнів/ учениць інтерес до предмета, прагнення досягати успіху);
- *спонукальна* (активізувати учнів/ учениць до пізнавальної навчальної діяльності);
- *виховна* (впливати на формування діяльнісних й особистісних характеристик учня/ учениці - відповідальності, активності, ініціативності, організованості, сумлінності, працьовитості, дбайливості, охайності тощо);
- *рефлексійна* (залучати учнів/учениць до самооцінювання, підтримувати їхню високу самооцінку).

Згідно з такими функціями, оцінювання розглядається як один із засобів ефективного управління освітнім процесом, а не засобом налагодження дисципліни. Адже основною функцією оцінки є не контроль результатів і підбиття підсумків, а стимулювання покращення якості досягнень учнів/учениць, ефективний засіб зворотного зв'язку щодо ступеня власних досягнень і як засіб самооцінювання.

Основні завдання:

- установлення й оцінювання рівнів розуміння й засвоєння окремих елементів змісту теми;
- установлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем;
- закріплення знань, умінь і навичок.

Форми поточного оцінювання:

- індивідуальне опитування;
- групове опитування;
- фронтальне опитування.

Види робіт:

- виконання різних видів письмових робіт;
- взаємоконтроль у парах і групах;
- самоконтроль;
- ІКТ-технології на уроці;
- усне повідомлення на лінгвістичну тему тощо.

Аудіювання

Перевіряється здатність учня / учениці сприймати на слух незнайоме за змістом висловлювання із одного прослуховування:

- а) розуміти мету висловлювання, фактичний зміст, причинно-наслідкові зв'язки, тему і основну думку висловлювання, виразально-зображувальні засоби прослуханого твору;
- б) давати оцінку прослуханому.

1. Перевірка аудіювання учнів / учениць здійснюється фронтально за одним із варіантів.

Варіант перший: учитель / учителька читає один раз незнайомий учням/ученицям текст, а потім пропонує серію запитань з варіантами відповідей. Учні/учениці повинні мовчки вислухати кожне

запитання, варіанти відповідей до нього, вибрати один із варіантів і записати лише його номер поряд із номером запитання: (наприклад, 1.3, де цифра «1» – номер запитання, а цифра «3» – номер обраної відповіді).

Варіант другий: учні / учениці одержують видрукувані запитання та варіанти відповідей на них і відзначають галочкою правильний з їхнього погляду варіант.

У п'ятому класі здобувачам освіти пропонуються 6 запитань з чотирма варіантами відповідей, у 6–9 класах – 12 запитань з чотирма варіантами відповідей.

2. Для одержання достовірних результатів тестування кількість варіантів відповідей на тестове завдання не повинна бути меншою від чотирьох. Запитання стосуються всіх зазначених вище характеристик висловлювання і розташовуються в порядку наростання їх складності.

3. Одиниця контролю: відповіді учнів/учениць на запитання за прослуханим текстом, одержані в результаті виконання тестових завдань.

Обсяг тексту аудіювання і тривалість звучання

Клас	Обсяг та час звучання текстів, що належать до			
	художнього стилю		інших стилів	
5-й	400– 500 слів	4– 5 хв	300– 400 слів	3– 4 хв
6-й	500– 600	5– 6	400– 500	4– 5
7-й	600– 700	6– 7	500– 600	5– 6
8-й	700– 800	7– 8	600– 700	6– 7
9-й	800– 900	8– 9	700– 800	7– 8

Оцінювання аудіювання

Правильна відповідь на кожне із 6 запитань оцінюється двома балами, кожне із 12 запитань оцінюється одним балом. Оцінювання здійснюється з огляду на те, що за цей вид діяльності учень/учениця може отримати від 1 бала до 12 балів. Якщо учень/учениця з певних причин не виконав/ла роботу, він/вона має пройти відповідну перевірку додатково задля того, щоб отримати відповідний бал.

Діалогічне мовлення

Усне діалогічне мовлення перевіряється в 5– 9 класах.

1. Перевіряються здатність учнів / учениць:

- а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що обговорюється;
- б) демонструвати вміння: складати діалог відповідно до запропонованої ситуації й мети спілкування; самостійно досягати комунікативної мети, використовувати репліки для стимулювання, підтримання діалогу, формули мовленнєвого етикету, дотримуватися теми спілкування та норм літературної мови, додержуватися правил спілкування, демонструвати певний рівень вправності у процесі діалогу (стислість, логічність, виразність, доречність, винахідливість тощо);
- в) висловлювати особисту позицію щодо теми, яка обговорюється;
- г) аргументувати висловлені тези, ввічливо спростовувати помилкові висловлювання співрозмовника.

Зазначені характеристики діалогу є основними критеріями під час його оцінювання.

2. Перевірка рівня сформованості діалогічного мовлення здійснюється таким чином: учитель/учителька пропонує двом учням / ученицям вибрати одну із запропонованих тем чи мовленнєвих ситуацій (теми чи ситуації пропонуються різного рівня складності), обдумати її й

обговорити із товаришем перед класом у формі діалогу протягом 3– 5 хвилин. Оцінка ставиться кожному з учнів/учениць.

3. Матеріал для контрольних завдань добирається з урахуванням тематики соціокультурної змістової лінії чинної програми, рівня підготовки, вікових особливостей та пізнавальних інтересів учнів.

3. *Одиниця контролю:* діалог, складений двома учнями/ученицями.

Клас	5-й	6-й	7-й	8-й	9-й
Орієнтовна кількість реплік для двох учнів	6– 7 реплік	7– 8 реплік	8– 10 реплік	10– 12 реплік	12– 14 реплік

Примітка. Під час оцінювання діалогу необхідно диференціювати репліки на розгорнуті (складаються з двох і більше речень) і нерозгорнуті (виражені одним реченням). Якщо репліки розгорнуті, то їх кількість зменшується. *До вказаної кількості не зараховуються слова, що відносяться до мовленнєвого етикету (звертання, привітання, прощання тощо).*

Оцінювання мовного оформлення діалогу

Під мовним оформленням діалогу, тексту слід розуміти наявність / відсутність порушень лексичних, фразеологічних, граматичних (морфологічних, синтаксичних) стилістичних, орфоепічних, акцентологічних, інтонаційних норм української літературної мови, а також соціальних норм українського мовленнєвого етикету.

Критерії оцінювання діалогу

Рівень	Бали	Характеристика складених учнями діалогів
Початковий (Бали цього рівня одержують учні/учениці, успіхи яких у самостійному складанні діалогу поки що незначні)	1	Учень/учениця має значні труднощі в підтриманні діалогу. Здебільшого він/вона відповідає на запитання лише “так” чи “ні” або аналогічними уривчастими реченнями ствердного чи заперечного характеру.
	2	Учень/учениця відповідає на елементарні запитання короткими репліками, що містять недоліки різного характеру, але сам/сама досягти комунікативної мети не може.
	3	Учень/учениця бере участь у діалозі за найпростішою за змістом мовленнєвою ситуацією, може не лише відповідати на запитання співрозмовника, а й формулювати деякі запитання, припускаючись помилок різного характеру. Проте комунікативна мета досягається ним/нею лише частково.
Середній (Балів цього рівня заслуговують учні/учениці, які досягли певних результатів у складанні діалогу за двома-чотирма показниками з нескладної теми, але за іншими критеріями результати поки що незначні)	4	Учень/учениця бере участь у діалозі з нескладної за змістом теми, в основному досягає мети спілкування, проте репліки його/її недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином ситуацію спілкування, не відзначаються послідовністю, доказовістю; трапляється чимало помилок у доборі слів, побудові речень, їх інтонуванні тощо.
	5	Учень/учениця бере участь у діалозі за нескладною за змістом мовленнєвою ситуацією, додержує елементарних правил поведінки в розмові, загалом досягає комунікативної мети, проте допускає відхилення від теми, мовлення його/її характеризується стереотипністю, недостатньою різноманітністю і потребує істотної корекції тощо.
	6	Учень/учениця успішно досягає комунікативної мети в діалозі з нескладної теми, його/її репліки загалом є змістовними, відповідають основним правилам поведінки у

Рівень	Бали	Характеристика складених учнями діалогів
Початковий (Бали цього рівня одержують учні/учениці, успіхи яких у самостійному складанні діалогу поки що незначні)	1	Учень/учениця має значні труднощі в підтриманні діалогу. Здебільшого він/вона відповідає на запитання лише “так” чи “ні” або аналогічними уривчастими реченнями ствердного чи заперечного характеру.
	2	Учень/учениця відповідає на елементарні запитання короткими репліками, що містять недоліки різного характеру, але сам/сама досягти комунікативної мети не може.
	3	Учень/учениця бере участь у діалозі за найпростішою за змістом мовленнєвою ситуацією, може не лише відповідати на запитання співрозмовника, а й формулювати деякі запитання, припускаючись помилок різного характеру. Проте комунікативна мета досягається ним/нею лише частково.
		розмові, нормам етикету, проте їм не вистачає самостійності суджень, їх аргументації, новизни, лаконізму в досягненні комунікативної мети, наявна певна кількість помилок у мовному оформленні реплік тощо.
Достатній (Балів цього рівня заслуговують учні/учениці, які самостійно, у цілому вправно за більшістю критеріїв склали діалог з теми, що містить певну проблему, продемонстрували належну культуру спілкування, проте за деякими з критеріїв(від 2-х до 4-х) їх мовлення ще містить певні недоліки)	7	Діалогічне мовлення учня/учениці за своїм змістом спрямовується на розв’язання певної проблеми, загалом є змістовним, набирає деяких рис невимуженості; з’являються елементи особистісної позиції щодо предмета обговорення, правила спілкування в цілому дотримуються, але ще є істотні недоліки(за 4-ма критеріями): невисокий рівень самостійності й аргументованості суджень, можуть траплятися відхилення від теми, помилки в мовному оформленні реплік тощо.
	8	Учень/учениця загалом вправно бере участь у діалозі за ситуацією, що містить певну проблему, досягаючи комунікативної мети, висловлює судження і певною мірою аргументує їх з допомогою загальновідомих фактів, у діалозі з’являються елементи оцінних характеристик, узагальнень, що базуються на використанні прислів’їв і приказок, проте допускаються певні недоліки за кількома критеріями(3-ма).
	9	Учень/учениця самостійно складає діалог з проблемної теми, демонструючи загалом достатній рівень вправності і культури мовлення (чітко висловлює думки, виявляє вміння сформулювати цікаве запитання, дати влучну, дотепну відповідь, виявляє толерантність, стриманість, коректність у разі незгоди з думкою співрозмовника), але в діалозі є певні недоліки за 2-ма критеріями, наприклад: нечітко виражається особиста позиція співбесідників, аргументація не відзначається оригінальністю тощо.
Високий (Балів цього рівня заслуговують учні/учениці, які продемонстрували високу культуру спілкування, переконливо аргументуючи свої думки з приводу проблемної теми, даючи можливість висловитися партнеру по діалогу; змогли зіставити різні погляди на той самий	10	Учень/учениця складає діалог за проблемною ситуацією, демонструючи належний рівень мовленнєвої культури, вміння формулювати думки, обґрунтовуючи власну позицію, виявляє готовність уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, даючи можливість висловитися партнеру по діалогу; дотримується правил мовленнєвого етикету; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу звичайно відповідає нормам, проте за одним з критеріїв можливі певні недоліки.
	11	Учень/учениця складає діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми (або ж самостійно визначає проблему для обговорення), переконливо й оригінально аргументує свою позицію, зіставляє різні погляди на той самий предмет, розуміючи при цьому можливість інших підходів до обговорюваної проблеми, виявляє повагу до думки іншого;

Рівень	Бали	Характеристика складених учнями діалогів
Початковий (Бали цього рівня одержують учні/учениці, успіхи яких у самостійному складанні діалогу поки що незначні)	1	Учень/учениця має значні труднощі в підтриманні діалогу. Здебільшого він/вона відповідає на запитання лише “так” чи “ні” або аналогічними уривчастими реченнями ствердного чи заперечного характеру.
	2	Учень/учениця відповідає на елементарні запитання короткими репліками, що містять недоліки різного характеру, але сам/сама досягти комунікативної мети не може.
	3	Учень/учениця бере участь у діалозі за найпростішою за змістом мовленнєвою ситуацією, може не лише відповідати на запитання співрозмовника, а й формулювати деякі запитання, припускаючись помилок різного характеру. Проте комунікативна мета досягається ним/нею лише частково.
предмет, навести аргументи “за” і “проти” в їх обговоренні тощо)		структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу відповідає нормам.
	12	Учень/учениця складає глибокий за змістом і досконалий за формою діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми (або ж самостійно визначає проблему для обговорення), демонструючи вміння уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, коротко, виразно, оригінально сформулювати свою думку, дібрати цікаві, влучні, дотепні, переконливі аргументи на захист своєї позиції, у тому числі й з власного життєвого досвіду, зіставити різні погляди на той самий предмет; здатний/здатна змінити свою думку в разі незаперечних аргументів іншого; додержується правил поведінки й мовленнєвого етикету в розмові.

Монологічне мовлення (усні переказ і твір)

1. Перевіряється здатність учня / учениці:

а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що розкривається (усно);

б) демонструвати вміння:

- будувати висловлювання певного обсягу, добираючи і впорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал (епізод із власного життєвого досвіду, прочитаний або прослуханий текст, епізод з кінофільму, сприйнятий (побачений чи почутий) твір мистецтва, розповідь іншої людини тощо);
- урахувати мету спілкування, адресата мовлення;
- розкривати тему висловлювання;
- виразно відображати основну думку висловлювання, диференціюючи матеріал на головний і другорядний;
- викладати матеріал логічно, послідовно;
- використовувати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання, дотримуючись норм літературної мови;
- додержувати єдності стилю;

в) виявляти своє ставлення до предмета висловлювання, розуміти можливість різних тлумачень тієї самої проблеми;

г) виявляти певний рівень творчої діяльності, зокрема:

- трансформувати одержану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, стиль тощо відповідно до задуму висловлювання;
- створювати оригінальний текст певного стилю;
- аргументувати висловлені думки, переконливо спростовувати помилкові докази;

- викладати матеріал виразно, доречно, економно, виявляти багатство лексичних і граматичних засобів.
2. Організація контролю здійснюється за одним з двох варіантів.
- Варіант перший:* усі учні/учениці виконують роботу самостійно.
- Варіант другий:* учні/учениці складають висловлювання на основі диференційованого підходу (для початкового рівня пропонуються докладні допоміжні матеріали, для середнього (допоміжні матеріали загального характеру), а для одержання балів достатнього і високого рівнів необхідно написати переказ чи твір самостійно).
3. Перевірка здатності *говорити* (усно переказувати чи створювати текст) здійснюється індивідуально: учитель пропонує певне завдання (переказати зміст матеріалу докладно, стисло, вибірково; самостійно створити висловлювання на відповідну тему) і дає учневі/ учениці час на підготовку.

Оцінювання усного переказу/твору

За усне висловлювання (переказ, твір) ставлять одну оцінку – за зміст, а також якість мовного оформлення (орієнтовно, спираючись на досвід учителя і не підраховуючи помилок, зважаючи на технічні труднощі фіксації помилок різних типів в усному мовленні).

Читання вголос

Контрольна перевірка читання вголос здійснюється в 5-9 класах

1. Перевіряються здатність учня/учениці:
 - а) демонструвати певний рівень розуміння прочитаного;
 - б) виявляти вміння читати із достатньою швидкістю, плавно, з гарною дикцією, відповідно до орфоепічних та інтонаційних норм;
 - в) виражати за допомогою темпу, тембру, гучності читання особливості змісту, стилю тексту, авторський задум;
 - г) пристосовувати читання до особливостей слухачів (ступеня підготовки, зацікавленості певною темою тощо).
2. Перевірка вміння читати вголос здійснюється індивідуально: учитель/вчителька дає учневі/учениці текст, опрацьований на попередніх уроках, деякий час на підготовку і пропонує прочитати цей текст перед класом.
3. *Матеріал для контрольного завдання:* знайомий учневі / учениці текст, дібраний відповідно до вимог програми для кожного класу; текст добирається з таким розрахунком, щоб час його озвучення (за нормативною швидкістю) окремим/ою учнем / ученицею дорівнював 1–2 хвилинам (для читання слід пропонувати невеликі тексти зазначених у програмі стилів, типів і жанрів мовлення, відносно завершені уривки творів або порівняно великий текст, розділений на частини, які читаються кількома учнями/ученицями послідовно).
4. *Одиниця контролю:* озвучений учнем / ученицею текст (швидкість читання у звичайному для усного мовлення темпі – 80–120 слів за хвилину).

Критерії оцінювання читання вголос

Рівень	Бали	Характеристика читання
Початковий (Бали цього рівня одержують учні/учениці, які читають дуже повільно, допускаються значної кількості помилок у	1	Учень/учениця читає, не зв'язуючи слова між собою інтонаційно, не відділяючи одне речення від іншого, допускається значної кількості помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє в багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм

структуруванні тексту і речення, прочитанні і вимові слів, інтонуванні речень)		вимови; швидкість читання в кілька разів нижча за норми.
	2	Учень/учениця читає, відриваючи окремі слова одне від одного, не завжди відділяє одне речення від іншого; припускається помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє в багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм вимови; швидкість читання складає орієнтовно третину від норми.
	3	Читання характеризується певним рівнем зв'язності, який проте ще недостатній, як і темп, що наближається до половини норми. Допускається ще велика кількість помилок різного характеру.
Середній (Бали цього рівня заслуговують учні/учениці, які читають зі швидкістю, що наближається до норми, поділяючи текст на речення, пов'язуючи слова в реченні між собою, але читають не досить плавно і виразно, припускаючись помилок в інтонуванні, вимові тощо)	4	Учень/учениця читає, зі швидкістю, що дещо перевищує половину норми, поділяючи текст на речення, але припускається значної кількості помилок в інтонуванні речень різних типів; у поділі речень на смислові частини, неправильно ставить логічний наголос; припускається орфоепічних помилок; читання не досить плавне.
	5	Учень/учениця читає зі швидкістю, що наближається до норми, в основному правильно інтонуючи кінець речення, але припускається помилок у поділі речень на смислові частини, логічному наголошуванні слів, а також в інтонуванні речень певної синтаксичної будови (за програмою відповідного класу); припускається орфоепічних помилок; читання не досить плавне.
	6	Учень/учениця читає зі швидкістю, що відповідає нормі, правильно інтонуючи кінець речення, логічно наголошуючи слова, але робить окремі помилки в поділі речень на смислові частини та в інтонуванні речень певної синтаксичної будови (за програмою відповідного класу); припускається орфоепічних помилок; читання не досить плавне.
Достатній (Бали цього рівня заслуговують учні/учениці, які читають плавно, з належною швидкістю, правильно інтонують речення і поділяють їх на смислові відрізки, але припускаються певних недоліків за деякими критеріями(вираження авторського задуму, виконання комунікативно-го завдання; норм орфоепії, дикції)	7	Учень/учениця читає зі швидкістю в межах норми, у цілому плавно, правильно інтонуючи речення певної синтаксичної будови (за програмою відповідного класу), роблячи логічні наголоси; поділ речення на смислові відрізки в цілому логічно правильний, але цей поділ не пристосований до особливостей слухацької аудиторії; емоційне забарвлення тексту в читанні відсутнє; є орфоепічні помилки.
	8	Учень/учениця читає швидко, плавно, досить правильно інтонуючи речення певних синтаксичних структур, роблячи логічні наголоси; поділ речення на смислові відрізки логічно правильний, але не завжди пристосований до особливостей слухацької аудиторії; темп, тембр, гучність читання не пов'язані з певним комунікативним завданням; емоційне забарвлення тексту наявне, але воно не виявляє авторського задуму; є орфоепічні помилки.
	9	Учень/учениця читає швидко, плавно, правильно інтонуючи речення різної синтаксичної будови; поділ речення на смислові відрізки та логічне наголошування слів правильні, але в окремих випадках темп, тембр, гучність читання не пов'язані з відповідним комунікативним завданням; емоційне забарвлення недостатньо виявляє авторський задум; можуть бути орфоепічні помилки.

Високий (Бали цього рівня заслуговують учні/учениці, які читають плавно, швидко, правильно інтонують речення і поділяють їх на смислові відрізки; добре відтворюють авторський задум, стильові особливості тексту, розв'язують комунікативне завдання; читають орфоепічно правильно, з гарною дикцією)	10	Учень/учениця читає виразно, з гарною дикцією; інтонація (поділ речень на смислові частини, логічне наголошування слів, мелодика речень різної синтаксичної будови), емоційне забарвлення, тембр, темп, гучність читання відтворюють авторський задум, стильові характеристики тексту, але в читанні можуть бути окремі недоліки(наприклад, недостатньо враховано комунікативне завдання, особливості слухацької аудиторії), незначні орфоепічні огріхи.
	11	Читання учня/учениці цілком відповідає усім зазначеним вище критеріям (глибоке проникнення у зміст прочитаного, бездоганне дотримання орфоепічних, інтонаційних норм, виразна передача авторського задуму, стильових характеристик тексту, врахування комунікативного завдання, особливостей слухацької аудиторії).
	12	Учень/учениця читає винятково виразно, з гарною дикцією; глибоко й тонко відтворюючи емоційне забарвлення, авторський задум, стильові характеристики тексту; вміло виконує комунікативне завдання, визначене вчителем або самостійно.

Читання мовчки

1. Перевіряються здатність учня / учениці читати новий для них текст із належною швидкістю, розуміти й запам'ятовувати після одного прочитування: фактичний зміст, причинно-наслідкові зв'язки, тему і основну думку, виражально-зображувальні засоби прочитаного твору; давати оцінку прочитаному.

2. Перевірка вміння читати мовчки здійснюється фронтально за одним із варіантів.

Варіант перший: учні / учениці читають незнайомий текст від початку до кінця, а відтак відповідають на запитання вчителя/вчительки за змістом прочитаного. Учні/учениці повинні вислухати кожне запитання, варіанти відповідей на нього, вибрати один з них і записати лише його номер поряд із номером запитання.

Варіант другий: учні / учениці одержують видруковані запитання та варіанти відповідей на них і відзначають "галочкою" правильний з їхнього погляду варіант.

У **5 класі** учням/ученицям пропонують 6 запитань за текстом з чотирма варіантами відповідей, у **6-9 класах** – 12 запитань з чотирма варіантами відповідей.

Запитання повинні торкатися фактичного змісту тексту, його причинно-наслідкових зв'язків, окремих мовних особливостей (переносне значення слова, виражальні засоби мови тощо), відображених у тексті образів (якщо є), висловлення оцінки прочитаного.

3. Матеріал для контрольного завдання: невідомі учням/ученицям тексти різних стилів, типів жанрів мовлення, що включають монологічне та діалогічне мовлення (відповідно до вимог програми для кожного класу). Текст добирається таким чином, щоб учні, які мають порівняно високу швидкість читання, витрачали на нього не менше 1 – 2 хвилини часу і були завантажені роботою.

Обсяг текстів для контрольного читання мовчки

Клас	Обсяг тексту для читання мовчки		Швидкість читання мовчки (слів за хвилину)
	художнього стилю	інших стилів	
5-й	360–450 слів	300–360 слів	100 – 150
6-й	450–540 слів	360–420 слів	110 – 180

7-й	540–630 слів	420–480 слів	120 – 210
8-й	630–720 слів	480–540 слів	130 – 240
9-й	720–810 слів	540–600 слів	140 – 270

Одиниця контролю: відповіді учнів/учениць на запитання тестового характеру, складені за текстом, що запропонований для читання, та швидкість читання.

Оцінювання читання мовчки

Оцінювання читання мовчки здійснюється за допомогою тестової перевірки: правильна відповідь на кожне із 6 запитань оцінюється двома балами, а кожне із 12 запитань оцінюється одним балом. Якщо учень / учениця з певних причин не виконав/ла роботу, він/вона має пройти відповідну перевірку додатково задля того, щоб отримати відповідний бал.

Письмові переказ / твір / есе / диктант

1. Перевіряється здатність учня / учениці:

а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що розкривається (письмово);

б) демонструвати вміння:

- будувати висловлювання певного обсягу, добираючи і впорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал (епізод із власного життєвого досвіду, прочитаний або прослуханий текст, епізод з кінофільму, сприйнятий (побачений чи почутий) твір мистецтва, розповідь іншої людини тощо);
- урахувати мету спілкування, адресата мовлення;
- розкривати тему висловлювання;
- виразно відображати основну думку висловлювання, диференціюючи матеріал на головний і другорядний;
- викладати матеріал логічно, послідовно;
- використовувати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання, дотримуючись норм літературної мови;
- додержувати єдності стилю;

в) виявляти своє ставлення до предмета висловлювання, розуміти можливість різних тлумачень тієї самої проблеми;

г) виявляти певний рівень творчої діяльності, зокрема:

- трансформувати одержану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, стиль тощо відповідно до задуму висловлювання;
- створювати оригінальний текст певного стилю;
- аргументувати висловлені думки, переконливо спростовувати помилкові докази;
- викладати матеріал виразно, доречно, економно, виявляти багатство лексичних і граматичних засобів.

2. Перевірка здатності **письмово** переказувати і створювати текст здійснюється фронтально: учням/ученицям пропонується переказати прочитаний учителем (за традиційною методикою або самостійно прочитаний) текст чи інший матеріал для переказу або самостійно написати твір.

Переказ / переказ із творчим завданням

Матеріалом для переказу (усного / письмового) можуть бути: текст, що читається вчителем / учителькою, або попередньо опрацьований текст; самостійно прочитаний матеріал з газети, журналу, епізод кінофільму чи телепередачі, розповідь іншої людини про певні події, народні звичаї тощо. Якщо пишеться переказ із творчим завданням, учням/ученицям пропонується, окрім того, також завдання, що передбачає написання творчої роботи, обов'язково пов'язаної із змістом переказу.

Обсяг тексту для переказу

Клас	5-й	6-й	7-й	8-й	9-й
------	-----	-----	-----	-----	-----

Обсяг тексту для переказу	100–150 слів	150–200 слів	200–250 слів	250–300 слів	300–350 слів
Обсяг творчого завдання до переказу, виконаного письмово	0,3–0,5 сторінок	0,3–0,5 сторінок	0,5–0,75 сторінок	0,5–0,75 сторінок	0,75–1,0 сторінок

Обсяг тексту для стислого чи вибіркового переказу має бути у 1,5– 2 рази більшим за обсяг тексту для докладного переказу. Якщо для контрольної роботи використовуються інші джерела, то матеріал добирається так, щоб обсяг переказу міг бути в межах пропонуваніх для певного класу норм. Тривалість звучання усного переказу – 3– 5 хвилин.

Оцінка за переказ є середнім арифметичним за зміст і грамотність, яку виставляють у колонці з датою написання роботи, надпис у журнальній колонці «Переказ» не робиться.

Оцінка за переказ із творчим завданням є середнім арифметичним за зміст і грамотність та творче завдання, яку виставляють у колонці з датою написання роботи, надпис у журнальній колонці «Переказ» не робиться.

Твір

Матеріалом для твору (усного / письмового) можуть бути: тема, сформульована на основі попередньо обговореної проблеми, життєвої ситуації, прочитаного та проаналізованого художнього твору; а також пропонувані для окремих учнів/учениць допоміжні матеріали (якщо обирається варіант диференційованого підходу до оцінювання).

Обсяг письмового твору з української мови

Клас	5-й	6-й	7-й	8-й	9-й
Кількість сторінок	0,5–1,0	1,0–1,5	1,5–2,0	2,0–2,5	2,5–3,0

Оцінка за твір є середнім арифметичним за зміст і грамотність, яку виставляють у колонці з датою написання роботи, надпис у журнальній колонці «Твір» не робиться.

Есе

Есе (есей) – самостійна творча письмова робота, ознакою якої є особистісний характер сприймання проблеми та її осмислення, невеликий обсяг, вільна композиція, невимушеність та емоційність викладу.

Види есе: вільне і формальне

Вільне	Формальне
Ознаки: невеликий обсяг (7-10 речень); довільна форма і стиль викладу зі збереженням структурованості тексту (вступ, основна частина, висновок); наявність позиції автора.	Ознаки: обсяг 120-200 слів логічна організація структури: наявність відповідних компонентів (тези, аргументи, приклади, оцінювальні судження, висновки); грунтовність викладу; наявність позиції автора.

Вільне есе обмежене в часі (5 – 10 і 10 – 15 хв). До нього доцільно вдаватися на кожному уроці й на різних етапах його: цілевизначення, закріплення, рефлексії тощо. Для написання формального есе виділяють більше часу: від 20 до 45 хвилин.

Види формального есе:

інформаційне (есе-розповідь, есе-визначення, есе-опис); *критичне*; *есе-дослідження* (порівняльне есе, есе-протиставлення, есе причини-наслідку, есе-аналіз).

Вимоги до формального есе

1. Обсяг – 1 – 2 сторінки тексту (120-200 слів).
2. Есе повинно сприйматися як цілісний твір, ідея якого зрозуміла й чітка.
3. Кожен абзац есе розкриває одну думку.
4. Необхідно писати стисло і ясно. Есе не повинно містити нічого зайвого, має нести лише інформацію, необхідну для розкриття ідеї есе, власної позиції автора.
5. Есе має відрізнятися чіткою композиційною побудовою, бути логічним за структурою. В есе, як і в будь-якому творі, повинна простежуватися внутрішня логіка, що визначається, з одного боку, авторським підходом до питання, яке обговорюється, а з іншого – самим питанням. Необхідно уникати різких стрибків від однієї ідеї до іншої, думка має розкриватися послідовно.
6. Есе повинно засвідчити, що його автор знає й осмислено застосовує теоретичні поняття, терміни, узагальнення, ідеї.
7. Есе повинно містити переконливе аргументування порушеної проблеми.

Структура есе

Есе складається з таких частин – *вступ, основна частина, висновок*.

Вступ – обґрунтування вибору теми есе.

Основна частина – теоретичні основи обраної проблеми й виклад основного питання. Ця частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій.

Висновок – узагальнення й аргументовані висновки до теми, підсумовує есе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині.

Оцінка за есе є середнім арифметичним за зміст і грамотність, яку виставляють у колонці з датою написання роботи, надпис у журнальній колонці «Есе» не робиться.

Критерії оцінювання письмових переказів / творів / есе

Бал и	Рівні навчальних досягнень учнів	Мовне оформлення		Змістові помилки
		орфографічні пунктуаційні помилки	лексичні, граматичні стилістичні	
Початковий рівень				
1.	Побудованому учнем/ученицею тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи	15-16 і більше	13 і більше	Окремі речення
2.	Побудоване учнем/ученицею висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексика і граматична будова мовлення	13-14	12	Окремі фрагменти
3.	Учневі/учениці слід працювати над виробленням умінь послідовніше й чіткіше викладати власні думки, дотримуватися змістової та стилістичної єдності висловлювання, потре бує збагачення та урізноманітнення лексика й граматична будова висловлювання	11-12	11	Менше ½ нормія
Середній рівень				
4.	Висловлювання учня/учениці за обсягом складає дещо більше половини від норми і характеризується певною завершеністю, зв'язністю; розкриття теми має бути повнішим, ґрунтовнішим і послідовнішим; чіткіше мають розрізняватися основна та другорядна інформація; потребує урізноманітнення добір слів, більше має використовуватися авторська лексика	9-10	9	7
5.	За обсягом робота учня/учениці наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразнена основна думка, посилена єдність стилю, мовне оформлення різноманітнішим	7-8	8	6
6.	За обсягом висловлювання учня/учениці сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний, але учневі ще слід працювати над умінням самостійно формулювати судження, належно їх аргументувати, точніше добирати слова й синтаксичні конструкції	5-6	7	5

Достатній рівень				
7.	Учень/учениця самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст, вдало добирає лексичні засоби, але ще має вдосконалювати вміння чітко висвітлювати тему, послідовно її викладати, належно аргументувати основну думку	4	6	4
8.	Учень/учениця самостійно будує достатньо повне, осмислене висловлювання, загалом ґрунтовно висвітлює тему, добирає переконливі аргументи на їх користь, проте ще має працювати над урізноманітненням словника, граматичного та стилістичного оформлення роботи	3	5	3
9.	Учень/учениця самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; вдало добирає лексичні засоби, проте ще має працювати над умінням виразно висловлювати власну позицію і належно її аргументувати	1+1 (негруба)	4	2
Високий рівень				
10.	Учень/учениця самостійно будує послідовний, повний текст, урахує комунікативне завдання, висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему, робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, дотриманням стильової єдності й виразності тексту	1	3	1
11.	Учень/учениця самостійно будує послідовний, повний текст, урахує комунікативне завдання; аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; робота відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю	1 (негруба)	2	-
12.	Учень/учениця самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних життєвих проблем; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю	-	1	-

Мовне оформлення перевірки письмових робіт

За письмове мовлення виставляють одну оцінку: на основі підрахунку допущених недоліків за зміст і помилок за мовне оформлення, урахуваючи їх співвідношення.

Оцінюючи письмові роботи (перекази/перекази із творчим завданням, твори, есе), ураховують наявність:

- 1) орфографічних та пунктуаційних помилок, які підраховуються сумарно, без диференціації (перша позиція);
- 2) лексичних, граматичних і стилістичних помилок (друга позиція).

Загальну оцінку за мовне оформлення (МО) виводять таким чином: до бала за орфографію та пунктуацію додають бал, якого заслуговує робота за кількістю лексичних, граматичних і стилістичних помилок, одержана сума ділиться на 2:

МО:	4	5	(7 + 8): 2 = 8 балів
	I+V	Л+Г+С	

Під час виведення **єдиної оцінки за письмову роботу** до кількості балів, набраних за зміст переказу чи твору, додається кількість балів за мовне оформлення і їхня сума ділиться на 2.

При цьому, якщо частка не є цілим числом, вона заокруглюється в бік більшого числа.

Остаточний вигляд запису:

Це означає, що учнівська робота має чотири змістові

3 — 4: 7 балів

МО — 4 — 5: 8 балів (7+8): 2 = 8 балів

помилки (за зміст — 7 балів) і дев'ять помилок у мовному оформленні: чотири орфографічні та пунктуаційні (сумарно) помилки, п'ять лексичних, граматичних і стилістичних (сумарно) помилок (за мовне оформлення — 8 балів). Сума цих балів ділиться на 2, і оскільки частка не є цілим числом ($15 : 2 = 7,5$), то вона заокруглюється в бік більшого числа (8 балів).

Під час проведення уроків навчальних переказів/творів рекомендується на розсуд учителя здійснювати вибірково перевірку певного виду діяльності. Проте під час перевірки зошитів оцінюються всі письмові навчальні перекази/твори, що й враховується під час виставлення оцінки за ведення зошита.

Диктант. Оцінювання правописних (орфографічних і пунктуаційних) умінь учнів / учениць
Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної правильно писати слова на вивчені орфографічні правила і словникові слова, визначені для запам'ятовування; ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; належним чином оформляти роботу. Перевірка здійснюється фронтально за традиційною методикою.

2. Для контрольного текстового диктанту використовуються тексти, в яких кожне з опрацьованих протягом семестру правил орфографії та/чи пунктуації були представлені 3–5 прикладами.

Обсяг диктанту по класах

Клас	5-й	6-й	7-й	8-й	9-й
Кількість слів у тексті	90–100	100–110	110–120	120–140	140–160

Примітка. У визначенні кількості слів у диктанті враховують як самостійні, так і службові слова.

Критерії оцінювання диктанту

Рівні	Початковий			Середній			Достатній			Високий		
Бали	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Кількість помилок	15–16 і більше	13–14	11–12	9–10	7–8	5–6	4	3	1+1 (негруба)	1	1 (негруба)	-
--------------------------	----------------	-------	-------	------	-----	-----	---	---	------------------	---	----------------	---

Особливості оцінювання диктанту

1. Орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- 2. виправляються, але не враховуються такі орфографічні та пунктуаційні помилки:**
 - а) на правила, які не включені до шкільної програми;
 - б) на ще не вивчені правила;
 - в) у словах із написаннями, що не перевіряються, над якими не проводилася спеціальна робота;
 - г) у передачі так званої авторської пунктуації.
3. Повторювані помилки (помилка у тому самому слові, яке повторюється в диктанті кілька разів) вважаються однією помилкою .
Недотримання нормативного вживання прийменників *у//в* та *з//зі//із//зо*, сполучників *і//й*, постфіксів *-ся//-сь*, кваліфікуємо як повторювані помилки й визначаємо як одну орфографічну помилку на кожен вид позиційного чергування (*у//в*, *і//й*, *з//зі//із//зо*, *-ся//-сь* і под.) (С.А. Омельчук).
4. Однотипні (помилки на те само правило), але в різних словах вважаються різними помилками.
5. Розрізняють грубі і негрубі помилки; зокрема, до негрубих відносяться такі:
 - а) у винятках з усіх правил;
 - б) у написанні великої букви у складних власних найменуваннях;
 - в) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників із прийменниками;
 - г) у випадках, де можлива заміна розділових знаків (наприклад, тире замість двокрапки у складному реченні) ;
 - ґ) у випадках, що вимагають розрізнення **не** і **ні** (у сполученнях *не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...*);
 - е) у пропуску одного з повторюваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;
 - є) у заміні українських букв російськими.
6. За наявності п'яти і більше виправл

УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА 5 – 8 КЛАСИ

У 2025/2026 навчальному році вивчення української літератури здійснюватиметься:

у 5–6,7-8 класах за такими модельними навчальними програмами

- «Українська література. 5-6 класи» (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б. та ін.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795
- «Українська література. 5-6 класи» (автори: Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795
- «Українська література. 5-6 класи» (автори Чумарна М. І., Пастушенко Н. М.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795
- «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5-6 класи» (автори Яценко Т.О., Тригуб І.А.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795;
- «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5-6 класи» (автори Старагіна І.П. та ін.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 29.09. 2021 № 1031;
- «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883
- «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт Заболотний О. В., Слоньовська О. В., Ярмольська І. В.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 01 грудня 2023 року № 1466
- «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пастушенко Н. М., Чумарна М. І.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 27 грудня 2023 року № 1575
- «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ніколенко О.М., Мацевко-Бекерська Л.В., Качак Т.Б., Богосвятська А.-М.І., Рудніцька Н.П., Туряниця В.Г.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883
- «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А., Молодик К. Ю.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883
- «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Старагіна І. П., Новосолова В. І., Терещенко В. М., Романенко Ю. О., Блажко М. Б., Ткач П. Б., Панченков А. О.), рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 16.08. 2023 № 1001

Програми розміщені на офіційному вебсайті МОН за покликанням:
<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

У процесі роботи з текстами художніх творів рекомендовано залучати твори інших видів мистецтва – живопису, музики, скульптури, кіно тощо, якщо вони мають ідейно-тематичну спорідненість із виучуваними творами літератури або ж є їх інтерпретацією в інших видах мистецтва. Міжмистецька взаємодія сприятиме цілісному осмисленню учнями художніх творів. Важливо, щоб звернення до творів інших видів мистецтва було вмотивованим і методично доцільним.

Біографічні відомості про письменників рекомендовано обмежити стислими довідками про основні факти життя і творчості, що можуть зацікавити учнівство. Залучення біографічного контексту повинне сприяти розкриттю змісту художнього твору як самодостатнього художнього явища.

Художні твори для текстуального розгляду, що запропоновані як вибіркові (зазначено в програмі), вивчають за вибором учителя / вчительки (із урахуванням пізнавальних запитів учнівства).

Твори для позакласного читання подано до кожного тематичного розділу модельної навчальної програми. Учитель / учителька має можливість формувати в учнівства коло читання впродовж усього навчального року та, орієнтуючись на читацькі та пізнавальні інтереси своїх вихованців, **проводити такі уроки в межах певного тематичного розділу.**

Вивчення текстів напам'ять не є обов'язковою формою. Учитель самостійно обирає твори для вивчення напам'ять відповідно до модельної програми, оцінки виставляє в журнал у колонку з відповідною датою проведення уроку.

Фіксація оцінювання за групами результатів навчання з української літератури в класному журналі в 5-8 класах НУШ

Поточні оцінки за групами результатів виставляють у колонці з датою відповідного уроку, унизу колонки зазначають групу результатів (**ПОГР1 / ПОГР2 / ПОГР3 / ПОГР4**). Якщо вчитель/-ка вирішує оцінити на уроці декілька груп результатів окремими поточними оцінками, то оцінку за кожну групу результатів необхідно фіксувати в окремій колонці в журналі, зазначаючи групу внизу сторінки журналу.

Оцінки за підсумкові роботи також виставляють у колонці з датою уроку і відповідною позначкою внизу сторінки та за потреби в розділі «Зміст уроку» (**ПРГР1 / ПРГР2 / ПРГР3 / ПРГР4**).

Якщо учень/ учениця були відсутні на уроці, коли вчитель/-ка здійснювали підсумкове оцінювання, у відповідній клітинці роблять запис «н».

Якщо підсумкова робота була комплексною, то під однією датою записують оцінки за цю роботу за кожною групою результатів⁶.

Ведення зошитів оцінюють від 1 до 12 балів щомісяця протягом семестру. Під час перевірки зошитів ураховують наявність різних видів робіт, грамотність, охайність, уміння правильно оформити роботу. У разі відсутності учня на уроках протягом місяця рекомендуємо в стовпці за ведення зошита зазначати «н/о» (немає оцінки). Під час підсумкового оцінювання результати перевірки робочих зошитів не враховують.

Використовуємо такі маркування:

ПО — поточне оцінювання;	ГР 1 — усно взаємодіє (УВ);
ПР — підсумкова робота;	ГР 2 — працює з текстом (ПТ);
	ГР 3 — письмово взаємодіє (ПВ);
	ГР 4 — досліджує мовлення (ДМ).

Орієнтовні варіанти заповнення журнальної сторінки

Варіант 1: комплексна підсумкова робота (КПР) у кінці семестру за всіма ГР

№	Число / місяць	Прізвище та ім'я учня \ учениці	03 / 09	10 / 09	17 / 09	24 / 09	3 о ш и т	01 / 10	08 / 10	29 / 10	3 о ш и т	05 / 11	26 / 11	3 о ш и т	03 / 12	10 / 12	17 / 12	23 / 12	3 о ш и т						І с е м е с т р																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
																				10	9	9	10	10																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
1.	..	Богдан	9	9		4	10		9	6	10	9	4	9	10	10	9	8	10	9	10	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9	8	9

Планування поточного та підсумкового оцінювання (варіант 1) ⁷

	1 семестр				2 семестр			
	Поточне оцінювання ПО	Комплексна підсумкова робота КІР	Поточне оцінювання ПО	Комплексна підсумкова робота КІР	Поточне оцінювання ПО	Комплексна підсумкова робота КІР	Поточне оцінювання ПО	Комплексна підсумкова робота КІР
ГР 1 Усно взаємодіє <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1	2	1	2	1
ГР 2 Працює з текстом <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1	2	1	2	1
ГР 3 Письмово взаємодіє <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1	2	1	2	1
ГР 4 Досліджує мовлення <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1	2	1	2	1

Форми роботи та види завдань (інструменти оцінювання), які будуть найбільш дієвими для поточного та підсумкового оцінювання результатів кожної групи **вчитель/-ка визначає самостійно**

Варіант 2: кілька підсумкових робіт (ПР) за окремими групами

№	Число / місяць	Прізвище та ім'я учня \ учениці	03	10	17	24	З о ш и т	01	08	15	22	29	З о ш и т	05	12	19	З о ш и т	03	10	23	З о ш и т					І с е м е с т р	
			/	/	/	/		/	/	/	/	/		/	/	/		/	/	/		/	/	/	/		/
1.	..Богдан		09	09	09	09	10	10	10	9		10	6	10	9	9	10	4	10	9	10	10	6	10	9	10	10
2.	..Вікторія			8		9	9		8	8			10	8	8	9	9	9	8	9	8	9	10	8	9	8	9
3.	..Діана			5		7	11		5	6			10	6	6	6	7	11	6	7	6	7	10	6	7	6	7
				ПО ГР 1		ПО ГР 2			ПО ГР 3	ПО ГР 4				ПО ГР 1	ПО ГР 2	ПО ГР 3	ПО ГР 4		ПР ГР 1	ПР ГР 2	ПР ГР 3	ПР ГР 4		ГР 1	ГР 2	ГР 3	ГР 4

Планування поточного та підсумкового оцінювання (варіант 2)

	1 семестр				2 семестр			
	Поточне оцінювання ПО	Підсумкова робота ПР	Поточне оцінювання ПО	Підсумкова робота ПР	Поточне оцінювання ПО	Підсумкова робота ПР	Поточне оцінювання ПО	Підсумкова робота ПР
ГР 1 Усно взаємодіє <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1	2	1	2	1
ГР 2 Працює з текстом <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1	2	1	2	1
ГР 3 Письмово взаємодіє <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1	2	1	2	1

⁷ Рекомендовано для малогадинних предметів чи курсів не менше ніж дві поточні оцінки за кожною групою результатів на семестр та мінімально одна підсумкова робота за кожною групою результатів протягом / наприкінці семестру або одна комплексна підсумкова робота за всіма групами результатів наприкінці семестру. Для тих курсів, що мають понад три години тижневого навантаження, це число можна збільшити. Утім варто пам'ятати, що важлива насамперед питома вага кожної такої оцінки, а не їх кількість (Про окремі питання оцінювання результатів навчання. – Лист МОН № 1/4895-25 від 14.03.2025 р. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/94270/)

ГР 4 Досліджує мовлення <i>Форми роботи та види завдань на розсуд учителя</i>	2	1	2	1
---	----------	----------	----------	----------

Форми роботи та види завдань (інструменти оцінювання), які будуть найбільш дієвими для поточного та підсумкового оцінювання результатів кожної групи **вчитель/-ка визначає самостійно**

Зразок розподілу навчальних завдань з української літератури на 8 клас за О. Авраменком⁸

	І семестр								ІІ семестр							
	ГР 1 (УВ)		ГР 2 (ПВ)		ГР 3 (ПВ)		ГР 4 (ДМ)		ГР 1 (УВ)		ГР 2 (ПВ)		ГР 3 (ПВ)		ГР 4 (ДМ)	
Види завдань	ПО	ПР	ПО	ПР	ПО	ПР	ПО	ПР	ПО	ПР	ПО	ПР	ПО	ПР	ПО	ПР
Діалог (інтерв'ю літературним персонажем) ³	1								1							
Усний твір	1															
Усний переказ									1							
Аудіювання		1								1						
Читання мовчки			1	1							1	1				
Читання вголос			1								1					
Письмова творча робота					1	1										
Паспорт твору													1			
Твір					1											
Переказ														1		
Есе													1			
Діагностувальна робота з теми							2	1							2	1

Акцентуємо увагу, що **вчитель / учителька, користуючись академічною свободою**, зважаючи на виробничу необхідність, з урахуванням кількості годин, відведених на вивчення предмета / інтегрованого курсу, дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом, етапу досягнення очікуваного результату навчання може **на власний розсуд** добирати форми роботи та види завдань (інструменти оцінювання), які будуть найбільш дієвими для поточного та підсумкового оцінювання результатів кожної групи. **А також варто пам'ятати, що важлива насамперед питома вага кожної такої оцінки, а не їх кількість.**

Комплексна підсумкова робота (КПР)

Комплексна підсумкова робота (КПР) проводиться за вивченою темою / розділом.

Зміст завдань КПР має охоплювати всі групи результатів навчання, визначених у Критеріях оцінювання (додаток 2 наказу МОН України №1093 від 02.08.2024 р.):

- 1) сприймання й використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;
- 2) сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду;
- 3) висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмову взаємодію з іншими особами, взаємодію з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови;

⁸ Сайт О.Авраменка <https://avramenko.com.ua/kt-plan-5-8-mova-lit/>

4) дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними явищами, проведення їх аналізу.

Завдання мають базуватися на компетентнісному підході (знання + уміння + цінності + ставлення) і можуть бути диференційовані з урахуванням таксономії освітніх цілей за когнітивними рівнями діяльності (завдання початкового рівня передбачають уміння розпізнавати, пригадувати, відтворювати окремі елементи змісту навчання; завдання середнього рівня — розуміння та застосування елементів змісту навчання; достатнього — уміння аналізувати навчальну інформацію (класифікувати, порівнювати, узагальнювати, інтегрувати, уточнювати, упорядковувати); високого — уміння оцінювати (навчальну інформацію та власну навчальну діяльність), рефлексувати, перекодовувати інформацію (з текстової у схематичну, графічну та навпаки), створювати, продукувати). Кожний наступний рівень (від початкового до високого) повинен охоплювати показники результатів навчання попереднього рівня та містити нові показники результатів навчання.

Перед виконанням КПР учитель / учителька ознайомлює учнів / учениць із критеріями та засобами оцінювання, за якими буде встановлюватися рівень досягнення ними результатів навчання на кінець вивченої теми / розділу.

Перевірка КПР здійснюється фронтально в письмовій формі із застосуванням тестів та творчих завдань, які охоплюють усі групи результатів навчання, визначених у Критеріях оцінювання (додаток 2 наказу МОН України №1093 від 02.08.2024 р.).

Оцінювання результатів КПР: тестові завдання — 6 балів, творче завдання — 6 балів. Отже, за зазначену вище роботу учень / учениця може отримати від 1 бала до 12 балів. Якщо учень / учениця з певних причин не виконав/ла роботу, він / вона може пройти відповідну перевірку додатково задля того, щоб отримати відповідний бал.

Зазначимо, що **учитель / учителька, користуючись академічною свободою**, зважаючи на виробничу необхідність, з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом, етапу досягнення очікуваного результату навчання може на власний розсуд змінювати або добирати різні види діяльності для КПР.

Після перевірки робіт учитель / учителька надає учням / ученицям зворотний зв'язок щодо їхніх результатів КПР, який має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним; важливо не протиставляти учнів / учениць одне одному; доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень; помилки в КПР варто обговорити з учнями / ученицями індивідуально; зворотний зв'язок можна надавати в письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності, інших умов. За результатами КПР учитель / учителька коригує освітній процес.

**Орієнтовні зразки завдань для підсумкових робіт з української літератури за групами
результатів**

Усна взаємодія (УВ (ГР 1))

*Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення
життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях*

Прослухай текст та дай відповіді на запитання 1-6 до нього. Джерело:

<https://dovidka.biz.ua/sekreti-svitovoyi-slavi-ukrayinskoyi-pisennoyi-liriki>

1. Неправильним є факт, поданий у рядку

- А у дитячі та юнацькі роки кожного з нас супроводжує пісня
- Б українська пісня ніби закладена в наших венах генетично.
- В народні й авторські тексти розкривають особисті почуття, переживання людей
- Г українська лірика визнана в усьому світі.

2. У тексті не називають композитора

- А В. Івасюка
- Б В. Леонтовича
- В С. Вакарчука
- Г М. Лисенка

3. Продовж речення *Народна пісня творилася протягом...*

- А століть
- Б тисячоліть
- В кількох десятиліть
- Г багатьох років

4. Яке слово треба вставити, щоб відтворити зміст речення у прослуханому тексті?

Українська народна пісня є _____ явищем у світовій культурі.

- А. грандіозним
- Б унікальним
- В значним
- Г особливим

5. Яке слово в прослуханому тексті не продовжує зміст речення *Саме в пісні ми проявляємо любов ...*

- А до матері
- Б до дітей
- В до коханої
- Г до рідної землі

6. У тексті відсутня інформація

- А пісні не залишають байдужими серця.
- Б пісенна лірика – це народні й авторські тексти,
- В українську пісню знають за кордоном
- Г пісні виконують у супроводі музичних інструментів

Усього 12 балів

Працює з текстом (ПТ (ГР 2))

Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в літературних текстах різних видів та використання її для збагачення власного досвіду

1. Установи відповідність між жанром твору та уривком із нього (4 бали)

Жанр твору	Уривок
1 стрілецька пісня	А Ой то ж не зозуля, / То рідная мати.паралелізм / Вона виряджала / Сина у солдати.
2 рекрутська пісня	Б Ой матінко-вишня, чи я в тебе лишня, / Що віддала в чужі краї, де я непривична.
3 наймитська пісня	В Ой ішли чумаки, / Весело співали, / І чаєчку зігнали, / Чаєнят забрали
4 чумацька пісня	Г Ой на горі та женці жнуть, / А попід горою, / Яром-долиною / Козаки йдуть. / А за їхню честь лиш березовий хрест, / Дрібні сльози на землю спадають.

2. Змодельуй життєву ситуацію героїв пісні «Ой на горі та женці жнуть» (4 бали).

3. Відтвори рядки вивчених пісень, уставляючи вилучені слова (4 бали).

1. В суботу _____,
В неділю раненько
Кувала зозуля
Та й все _____.
2. Ой матінко-_____, чи я в тебе лишня,
Що віддала в чужі краї, де я _____.
3. Ой ви, чумаченьки,
Ви ще _____,
Верніть моїх _____,

Вони ще маленькі.

4. Мені з _____ не возиться,

А тютюн та люлька

Козаку в _____

Знадобиться!

Усього 12 балів

Письмово взаємодіє (ПВ (ГР 3))

Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови

Яка народна чи авторська пісня справила на тебе найбільше враження? Поміркуй, чому давні народні пісні відроджуються в сьогоденні, і напиши есе «Пісня лине крізь віки». (12 балів)

Досліджує мовлення (ДМ (ГР 4))

Дослідження, спостереження за літературними явищами, проведення їх аналізу

Виконай тестові завдання

1. Функції мистецтва правильно вказано в рядку

А виховна, пізнавальна, естетична

Б виховна, художня, естетична

В народна, пізнавальна, естетична

Г виховна, пізнавальна, фантастична

2. Уривок «Попереду Дорошенко Веде своє військо, / Військо запорозьке, / Хорошенько» узято з твору

А «Ой ішов чумак з Дону»

Б «Ой горе тій чайці»

В «Ой матінко-вишня»

Г «Ой на горі та й женці жнуть»

3. Розгляньте схему.

На місці порожньої комірки доречно вписати поняття

А колискові

Б наймитські

В календарно-обрядові

Г народні

4. У піснях рефрен ще називають

А анафорою

Б приспівом

В порівнянням

Г метафорою

5. За жанром твір «Місто Марії» є піснею

А соціально-побутовою

Б стрілецькою

В сучасною патріотичною

Г родинно-побутовою

6. Прочитай паспорт твору

Рід	Лірика
Жанр	Соціально-побутова пісня; чумацька пісня
Мотив	Зображення драматизму мандрівного способу життя чумаків. Глибинний зміст символічного образу чайки-України
Художні засоби	Риторичні звертання, тавтологія (повтор), пестливі слова, художній паралелізм, постійні епітети
Цікавий факт	Версія про літературне походження пісні.

Таблиця стосується твору

А «Ой горе тій чайці»

Б «Ой у лузі червона калина...»

В «Журавлі»

Г «Зродились ми великої години»

7. Про наймитську пісню йдеться в рядку

А Провідним мотивом цих пісень є примусовий набір до війська.

Б У багатьох народних піснях звучать мотиви невлаштованості життя, важка праця, бідність.

В У народі образ чайки є символом осиротілої, самотньої матері.

Г Саме тоді в Україні встановлено рекрутську повинність.

8. Святослав Вакарчук є автором пісні

А «Ой у лузі червона калина...»

Б «Квіти мінних зон»

В «Зродились ми великої години»

Г «Журавлі»

9. Звертанням «брате мій», «товаришу мій» починається пісня

А «В суботу пізенько»

Б «Розпрощався стрілець»

В «Журавлі»

Г «Ой у лузі червона калина»

10. Розглянь зображення.

До середньої частини — землі — туляться великі тварини — бики, коні, олені, вовки, ведмеді й люди.
У верхів'ї світового дерева селяться птахи і бджоли, розташовані небесні світила.

Часто такі зображення можна знайти на побутових речах чи талісманах. Та яка б не була міфологія, безперечно трактування схожі: дерево життя — це знак пізнання світу. Талісман із таким зображенням є потужним захисником і допоможе людині отримати більше енергії в діяльності.

12. Порівняй міф і казку. Що спільного і чим вони різняться?

МІФ	СПІЛЬНЕ	КАЗКА
- Оповідь про створення світу, перших людей, героїв і богів - Містить «таємне знання», яке сприймають як істину - Персонажі — боги і герої	- Вигадані події - Фантастичні герої - Усе оповісте тавтологією - Усний переказ	- Невизначеність місця і часу дії - Розповідь про казкову давнину - Події та герої пересічні люди, або вигадані істоти - Містить почання у розважальній формі

Схема слугує поясненням для понять

А міфу та казки

Б народної та літературної пісні

В художньої та наукової літератури

Г функцій мистецтва

11. Усі твердження про походження стрілецьких пісень є правильними, ОКРІМ

А Після зруйнування Запорозької Січі Україна мала досить багато військових формувань.

Б На початку ХХ століття на території Австро-Угорщини, до якої належала й Галичина, заохочувалося створення фізкультурних і пожежних товариств.

В Це було загальноєвропейською модою. Членами таких товариств ставала насамперед студентська молодь.

Г З-під пера січовиків з'явилося чимало пісень. Установити їхнє авторство неможливо — так вони стали народними.

12. Уривок пісні літературного походження подано в рядку

А Якби ж ти, мати, знала, / Яке мені горе, / То б ти переплила / Все Чорнеє море

Б Як повіє буйнесенький вітер з широких степів, / То прославить по всій Україні січових стрільців.

В Робити не здужа, / Ой хіба ж ти, моя ненько, води не носила?

Г Ой ішли чумаки, / Весело співали, / І чаєчку зігнали, / Чаєнят забрали.

Усього 12 балів

Використано матеріали підручників:

Калинич О., Дячок С. Українська література: підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти. / Олеся Калинич, Світлана Дячок // За редакцією проф. Юрія Ковбасенка. Тернопіль: Астон, 2024. — 304 с. : іл

Калинич О. Діагностувальні роботи з української літератури. Завдання для контрольного оцінювання. 7 клас. За посібником з української літератури для 7 класу (авторки *Олеся Калинич, Світлана Дячок* // За редакцією проф. *Юрія Ковбасенка*). Тернопіль: Астон».

<https://dovidka.biz.ua/sekrety-svitovoyi-slavi-ukrayinskoyi-pisennoyi-liriki>

Комплексна підсумкова робота (КПР) 8 клас

Розділи «Вступ», «Прадавня Україна в дзеркалі літератури», «Русь-Україна, її культура та письменство»

I. Усно взаємодіє (УВ (ГР1))

Прослухайте текст та дайте відповіді на запитання

1. Неправильним є факт, поданий у варіанті

А дитячі та юнацькі роки Володимира минули у Переяславі-Південному

Б батько Всеволод I Ярославович володів п'ятьма іноземними мовами

В батько привчав сина Володимира до полювання на диких звірів

Г твір «Повчання Володимира Мономаха» відразу завоював неабияку славу

2. У тексті немає згадки про

А дитинство Володимира

Б батька Всеволода

В матір князя

Г мистецтво полювання

3. «Повчання Володимира Мономаха» дійшло до нас як

А частина Лаврентіївського літопису

Б окремих художніх творів

В сторінки сімейної реліквії

Г записи на стінах собору

4. За правління Володимира Мономаха у Києві

А здійснювали набіги на ворогів

Б відкрили братські школи

В прийняли християнство

Г почали писати літописи

5. Назвами одного й того ж твору є всі, ОКРІМ

А «Статут Володимира Мономаха»

Б «Повчання дітям»

В «Повчання Володимира Всеволодовича»

Г «Заповіт Володимира Мономаха дітям»

6. Історичний контекст — це

А обставини, умови, за яких відбуваються ті чи ті події

Б результат творчої праці письменника

В сукупність художніх творів

Г особливий підхід митців певного історичного періоду

Усього 12 балів

II. Працює з текстом (ПТ (ГР 2))

7. Установіть відповідність між творами та їхніми жанрами (2 бали)

Твір	Жанр
1 «Старина про Іллю Муромця та Соловія»	А історичне оповідання
2 «Ярославна»	Б старина
3 «Повість минулих літ»	В літопис

4 «А де ж те скіфське золото?».	Г поема Д вірш
---------------------------------	-------------------

8. Складіть схему довільної форми, об'єднавши такі теоретичні поняття: стиль доби, літературний напрям, літературна течія, літературна школа **(4 бали)**

9. Поділіть твір Івана Білика «Дарунки скіфів» на чотири логічні частини так, щоб кожна частина могла бути окремою оповіддю. Запишіть короткий переказ кожної утвореної частини (одна частина – два речення, усього – вісім речень). **(6 балів)**

Усього 12 балів

III. Письмово взаємодіє (ПВ (ГР 3))

IV. Досліджує мовлення (ДМ (ГР 4))

Оцінювання. ПВ – зміст твору (12 балів)

ДМ – мовлення та оформлення (12 балів)

10. Доведіть або спростуйте думку, що справжня еліта – освічені, мудрі й далекоглядні лідери. Сформулюйте тезу, не менше двох аргументів на її користь, доберіть не менше двох прикладів (один – із прочитаних творів, інший – із історії чи власного досвіду), напишіть висновок. Обов'язково дотримуйтеся принципів академічної доброчесності.

